

Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale nr. 3393 / 28.02.2017

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

**Programa școlară  
pentru disciplina**

**LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ**

**Clasele a V-a – a VIII-a**

București, 2017

## Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română reprezintă oferta curriculară pentru clasele a V-a – a VIII-a. Conform **Planului-cadru de învățământ**, aprobat prin OMENCS nr. 3590/05.04.2016, limba și literatura română are alocate 4 ore pe săptămână.

Concepția acestei programe are în vedere următoarele documente:

- **Documentul de fundamentare a noului plan-cadru pentru gimnaziu (2016)**<sup>i</sup>
- **Recomandarea Parlamentului European vizând competențele-cheie (Key Competences for Lifelong Learning — a European Reference Framework, Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006**<sup>ii</sup>, în *Official Journal of the EU*, 30 dec. 2006
- **Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar (LIFT-2 - Literary Framework for Teachers)**<sup>iii</sup>
- **Portofoliul european al limbilor (The European Language Portfolio)**<sup>iv</sup>

Programa de Limba și literatura română respectă prevederea articolului 2 (3) din **Legea nr. 1/5 ianuarie 2011, Legea educației naționale, cu modificările și completările ulterioare**: *Idealul educațional al școlii românești constă în dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, în formarea personalității autonome și în asumarea unui sistem de valori care sunt necesare pentru împlinirea și dezvoltarea personală.*

Disciplina Limba și literatura română vizează construirea **profilului absolventului de gimnaziu**, având ca obiectiv atingerea unui nivel intermediar de deținere a competențelor-cheie<sup>v</sup>; acesta se poziționează logic în continuarea profilului de formare al absolventului de clasa a IV-a și deschide perspectiva către profilul de formare al absolventului de clasa a X-a<sup>vi</sup>.

Competențele-cheie formate la disciplina Limba și literatura română în gimnaziu, în principal, sunt:

- *comunicarea în limba maternă;*
- *sensibilizare și exprimare culturală.*

Formarea competenței de comunicare în limba maternă (română) în gimnaziu este un proces axat pe desfășurarea de activități didactice adecvate particularităților de vârstă, conform profilului absolventului<sup>vii</sup> de gimnaziu, după cum urmează:

- *căutarea, colectarea, procesarea de informații și receptarea de opinii, idei, sentimente într-o varietate de mesaje ascultate/texte citite;*
- *exprimarea unor informații, opinii, idei, sentimente, în mesaje orale sau scrise, prin adaptarea la situația de comunicare;*
- *participarea la interacțiuni verbale în diverse contexte școlare și extrașcolare, în cadrul unui dialog proactiv.*

Formarea competenței-cheie *sensibilizare și exprimare culturală* respectă particularitățile de vârstă ale elevului de gimnaziu, sprijinindu-l în procesul complex de a înțelege rolul identității culturale și lingvistice pentru dezvoltarea personală armonioasă, adecvată contextului social. Activitățile specifice destinate să formeze această competență se regăsesc explicit formulate în profilul absolventului de gimnaziu<sup>viii</sup>. Acestea sunt:

- *aprecierea unor elemente definitorii ale contextului cultural local și ale patrimoniului național și universal;*
- *realizarea de lucrări creative folosind diverse medii, inclusiv digitale, în contexte școlare și extrașcolare;*
- *participarea la proiecte și evenimente culturale organizate în contexte formale sau nonformale.*

Limba și literatura română este o disciplină complexă, care cuprinde, în manieră integrată, trei componente:

- componenta lingvistică, aparținând științelor limbii, care asigură uzul corect, conștient și eficient al limbii;
- componenta interrelațională, aparținând științelor comunicării, care favorizează inserția socială a individului;
- componenta estetică și culturală, aparținând literaturii, ca artă a cuvântului, care asigură dezvoltarea complexă a personalității umane.

**Componenta lingvistică** este fundamentul dezvoltării competenței de comunicare, favorizând înțelegerea relației dintre uz și normă și conștientizarea importanței codului lingvistic în procesul de comunicare. În gimnaziu, învățarea corectă și dirijată a normei limbii române literare exercită un rol reglator asupra corectitudinii exprimării, raportând la norma limbii române standard achizițiile lingvistice ale elevilor din perioada anterioară de școlaritate. Limba este instrumentul principal de organizare a gândirii logice, având astfel implicații majore în asigurarea accesului elevului la cunoaștere și, implicit, a succesului școlar la toate disciplinele de studiu. Comunicarea lingvistică în limba maternă este esențială în definirea mediului familial și afectiv, dând sens existenței socioculturale a fiecărui individ și susținând conștiința identitară.

**Componenta interrelațională** este complementară competenței lingvistice și pune accentul, în principal, pe elementele de retorică în comunicarea orală, în corelare directă cu adecvarea

comportamentului comunicativ la context. Prin valorificarea acestei componente, disciplina limba și literatura română asigură conștientizarea de către elev a faptului că orice act de comunicare se bazează pe punerea în comun a informațiilor, cu efect asupra experienței cognitive și socioculturale individuale. În egală măsură, această componentă aduce în atenție respectarea normelor comportamentale care contribuie la o inserție socială adecvată, asigurând dezvoltarea competenței de a *învăța să înveți*, esențială pentru *învățarea pe toată durata vieții*.

**Componenta estetică și culturală** vizează dezvoltarea dimensiunii afective a personalității elevului, prin descoperirea și înțelegerea rolului modelator al contextului cultural local, național și universal în procesul dezvoltării personale. Studiul literaturii române în relație cu literatura străină, la nivelul gimnaziului, respectă particularitățile de vârstă și interesele de lectură ale elevilor și propune o abordare pragmatică, vizând dezvoltarea și stimularea creativității, a libertății de receptare și a plăcerii lecturii, cu scopul de a înțelege valorile universale și importanța raportării la acestea, în procesul desăvârșirii unei personalități autonome.

Programa se subordonează noii paradigmă educaționale și vizează:

- *adecvarea la arhetipul sociocultural național coroborat cu cel universal;*
- *deschiderea transdisciplinară pentru atingerea finalităților educaționale, reflectate în profilul absolventului de gimnaziu;*
- *corelarea cu programele pentru limba și literatura maternă din România și din alte țări.*

\*  
\*       \*  
\*

Programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura română* are următoarea structură:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Programa recomandă valorificarea tuturor experiențelor de învățare ale elevilor, integrând cele trei dimensiuni ale educației (formală, nonformală și informală), în manieră complementară.

În concluzie, prin complexitatea structurală și de conținut, la nivel gimnazial, disciplina limba și literatura română contribuie la formarea și la dezvoltarea competențelor-cheie, fiind esențială în procesul de învățare pe toată durata vieții.

## **Competențe generale**

- 1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare, prin receptarea și producerea textului oral**
- 2. Receptarea textului scris de diverse tipuri**
- 3. Redactarea textului scris de diverse tipuri**
- 4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise**
- 5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional**

## CLASA a V-a

### Competențe specifice și exemple de activități de învățare

#### 1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral

Clasa a V-a
<p><b>1.1. Identificarea temei, a unor informații esențiale și de detaliu, a intențiilor de comunicare explicite și/sau a comportamentelor care exprimă emoții din texte narative, monologate sau dialogate</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– scrierea unor cuvinte/grupuri de cuvinte ilustrative pentru tema textului oral;</li><li>– extragerea informațiilor esențiale și de detaliu din diferite texte;</li><li>– identificarea stărilor/emoțiilor/sentimentelor emițătorului din diferite texte;</li><li>– recunoașterea vorbitorului din diferite înregistrări audio, făcute de elevi, având drept criteriu o idee enunțată anterior de acesta;</li><li>– identificarea elementelor nonverbale/paraverbale care facilitează comunicarea, transferându-le în alte situații de comunicare;</li><li>– formularea ideilor principale și secundare dintr-un text oral aparținând unui prieten/coleg;</li><li>– descoperirea ideilor care pot structura un plan simplu/dezvoltat, prin dialog cu un partener.</li></ul> <p><b>1.2. Prezentarea orală, pe baza unor repere date de profesor, a unor informații și a unor idei, exprimând opiniile, emoțiile și sentimentele prin participarea la discuții pe teme familiare, de interes sau pornind de la textele ascultate/citite</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– exerciții de ordonare cronologică a unor informații și idei dintr-un set de texte cu aceeași temă;</li><li>– reformularea unei idei/informații audiate;</li><li>– completarea, în dialog cu un partener, a unor enunțuri, pornind de la ideile principale identificate într-un text studiat.</li></ul> <p><b>1.3. Identificarea unor elemente paraverbale și nonverbale, în funcție de situația de comunicare</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– mimarea unei situații de comunicare;</li><li>– completarea unei fișe de evaluare a comportamentului nonverbal pentru participanții la un dialog pe o temă familiară.</li></ul> <p><b>1.4. Realizarea unei interacțiuni verbale cu doi interlocutori, folosind strategii simple de ascultare activă și manifestând un comportament comunicativ politicos față de interlocutor(i)</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– construirea unei comunicări dialogate folosind formule specifice date;</li><li>– exerciții de inițiere, de menținere și de finalizare a unui dialog, cu utilizarea formulilor de prezentare;</li><li>– continuarea unui dialog pe o temă dată;</li><li>– exerciții de ascultare activă, selectând un enunț/mai multe enunțuri care exprimă o atitudine a unui interlocutor în comunicare;</li><li>– exerciții de exprimare orală a ideilor, pornind de la texte citite/auzite;</li><li>– completarea unor enunțuri cu elemente care să exprime manifestarea atenției și a empatiei față de interlocutori (de exemplu: formule de adresare, formule de politețe);</li><li>– exerciții de construcție a mesajului unei comunicări în funcție de comportamentul diferit al interlocutorilor;</li><li>– identificarea punctelor tari și a celor care necesită îmbunătățire în conversațiile cu un prieten/coleg.</li></ul>

#### 2. Receptarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a V-a
<p><b>2.1. Identificarea informațiilor importante din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– formularea unor enunțuri în care se solicită scurte informații despre intențiile și despre propriile emoții în diverse situații de comunicare;</li><li>– exerciții de lectură predictivă;</li><li>– extragerea informațiilor esențiale și de detaliu dintr-un text dat;</li><li>– imaginarea unei continuări a întâmplărilor narate;</li><li>– exerciții ghidate de lectură a imaginii;</li></ul> <p><b>2.2. Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte diverse</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– identificarea cuvintelor-cheie din diferite texte;</li><li>– recunoașterea reperelor spațiale și temporale din texte diverse;</li><li>– transcrierea unor cuvinte/grupuri de cuvinte ilustrative pentru tema textului dat;</li><li>– alcătuirea planului simplu și dezvoltat de idei în funcție de tematica textului și de tipul acestuia;</li><li>– exerciții de ordonare cronologică a unor idei dintr-un text dat;</li></ul>

– exerciții de lectură selectivă pentru desprinderea informațiilor esențiale și de detaliu dintr-un text citit, pe baza unui organizator grafic.

### **2.3. Formularea unui răspuns personal și/sau a unui răspuns creativ pe marginea unor texte de diferite tipuri, pe teme familiare**

- reformularea unui mesaj din perspectiva emițător-receptor;
- completarea spațiilor libere dintr-un dialog pe teme familiare.

### **2.4. Manifestarea interesului și focalizarea atenției în timpul lecturii unor texte pe teme familiare**

- reluarea lecturii după anumite criterii;
- identificarea unei idei în mai multe texte;
- extragerea dintr-un text a elementelor specifice, pentru a susține o opinie referitoare la informația asimilată;
- abordarea unor teme din perspectivă interdisciplinară (literatură – arte plastice – muzică – istorie – geografie – religie – matematică etc.);
- observarea valorii expresive a părților de vorbire din textele abordate.

### **2.5. Observarea comportamentelor și a atitudinilor de lectură, identificând aspectele care necesită îmbunătățire**

- exerciții de citire fluentă și expresivă a textului scris;
- antrenare în dialoguri simple, pe teme de interes, de tipul „întrebare – răspuns”, pentru a verifica dacă mesajul textului a fost înțeles.

## **3. Redactarea textului scris de diverse tipuri**

### **Clasa a V-a**

#### **3.1. Redactarea unui text scurt pe teme familiare, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate**

- realizarea planului unei compuneri, urmând un model dat;
- redactarea unor secvențe de compunere, completând paragrafele după un model de tipul: „La început ... Apoi ... În sfârșit ...”;
- exerciții de exprimare în scris a ideilor, pornind de la texte citite/auzite;
- prezentarea unei scene narative dintr-o creație literară;
- descrierea unui personaj/persoană/animal/peisaj, folosind categorii gramaticale și semantice diferite;
- redactarea unei pagini de jurnal în limita a 100 de cuvinte, pornind de la experiențe personale;
- exerciții de redactare a unei compuneri pe o temă dată.

#### **3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text simplu, pe o temă familiară, cu integrarea unor imagini, desene, scheme**

- exerciții de asociere corespunzătoare text-imagine/desen, scheme;
- exerciții de repartizare a rolurilor în echipă (editor text, editor imagine, coordonator etc.);
- elaborarea, în echipă/individual, a unei prezentări cu ajutorul noilor tehnologii;
- exerciții de ilustrare a atitudinii/emoției prin folosirea de emoticoane.

#### **3.3. Analizarea constantă a propriului scris/a unor texte diverse din punctul de vedere al corectitudinii, al lizibilității, al coerenței și al clarității**

- exerciții de transcriere a unor scurte texte/fragmente;
- exerciții de dictare de scurte texte/de fragmente/autodictare, urmărind utilizarea semnelor de punctuație și de ortografie, în funcție de intenția de comunicare și de mesajul transmis.

#### **3.4. Observarea atitudinilor manifestate în procesul redactării unui text, identificând aspectele care necesită îmbunătățire**

- identificarea atitudinii manifestate de un personaj în procesul redactării unui text, urmărind compararea cu propria atitudine;
- rescrierea unei secvențe dintr-o compunere personală, în urma analizei observațiilor primite, în vederea îmbunătățirii activității specifice de redactare.

## **4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise**

### **Clasa a V-a**

#### **4.1. Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative**

- exerciții ludice, tip „telefonul fără fir”, pentru a sesiza distorsiunile care apar în emiterea mesajelor;
- exerciții de completare a cuvintelor într-un text lacunar, pe baza unor criterii date.

#### **4.2. Aplicarea achizițiilor lexicale și semantice de bază, în procesul de înțelegere și de exprimare corectă a intențiilor comunicative**

- povestirea unei întâmplări reale/imaginare;

- precizarea sinonimelor, a antonimelor unor cuvinte date;
- identificarea sensurilor cuvintelor în funcție de context;
- exerciții de identificare a cuvintelor dintr-un câmp lexical;
- exerciții de utilizare corectă a normelor gramaticale, fonetice și lexicale în mesaje pe teme de interes, în contexte familiare și nonfamiliare;
- descrierea unui personaj/persoană/animal/peisaj, folosind categorii gramaticale și semantice diferite;
- traduceri literale ale unor unități frazeologice, în scop umoristic.

#### **4.3. Monitorizarea propriei pronunții și scrieri și a pronunției și scrierii celorlalți, valorificând achizițiile fonetice de bază**

- exerciții de relaționare a sunetului cu litera și de identificare a rolului semnelor diacritice în rostirea sunetelor specifice limbii române;
- exerciții de scriere, de transcriere și de rescriere corectă a unor texte;
- recitarea unor poezii cu/fără fundal sonor;
- compararea sistemului vocalic al limbii române cu o limbă modernă studiată de elevi în școală.

#### **4.4. Respectarea normelor ortografice și ortoepice în utilizarea structurilor fonetice, lexicale și sintactico-morfologice în interacțiunea verbală**

- exerciții de utilizare a semnelor de punctuație și de ortografie, în funcție de intenția de comunicare și de mesajul transmis;
- exerciții de identificare a formei corecte a unor fapte de limbă;
- jocuri de cuvinte/fraze bazate pe confuzii fonetice/lexicale/sintactico-morfologice.

#### **4.5. Utilizarea competenței lingvistice în corelație cu gândirea logică/analogică, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții**

- exerciții de modificare/transformare a unor enunțuri în funcție de deprinderile dobândite;
- exerciții de compararea mesajelor postate pe forumuri, cu norma limbii române standard.

## **5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional**

### **Clasa a V-a**

#### **5.1. Asocierea unor experiențe proprii de viață și de lectură cu acelea provenind din alte culturi**

- prezentarea unor experiențe similare sau diferite privitoare la viața de familie, la valorile promovate în școală etc., pornind de la tradiții întâlnite în textele orale sau scrise studiate;
- realizarea de proiecte tematice pentru promovarea unor elemente de cultură locală, regională, națională (itinerarii culturale, hărți culturale etc.);
- identificarea în texte studiate a unor similitudini între culturi diferite.

#### **5.2. Identificarea unor valori culturale promovate în textele autorilor români din diferite perioade istorice**

- discutarea unor tipare culturale identificate în texte literare/nonliterare românești și din alte culturi;
- exerciții de identificare a unui set de convenții și valori recunoscute social și cultural;
- realizarea documentării pe baza unor articole din presă și a unor articole din cărți, reviste sau website-uri, privind cartea tipărită, de-a lungul timpului.

## Conținuturi

Tema generală: EU ȘI UNIVERSUL MEU FAMILIAR

Domenii de conținut	Conținuturi
<b>COMUNICARE ORALĂ</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Roluri în comunicare: vorbitor, ascultător</li> <li>– Reguli de acces la cuvânt (întreruperi, suprapuneri, luarea/predarea cuvântului, așteptarea rândului la cuvânt)</li> <li>– Unitățile comunicării: actele de limbaj (<i>a afirma, a întreba, a solicita, a recomanda, a promite, a felicita, a declara</i> etc.); perechile de adiacență: întrebare-răspuns, invitație – acceptarea/refuzarea invitației, reproș – acceptarea/refuzul reproșului, a face un compliment – a răspunde la un compliment etc.)</li> <li>– Elemente paraverbale (intensitate vocală, intonație, tempoul vorbirii) și nonverbale (mimică, poziții corporale, contact vizual). Elementele nonverbale și paraverbale ca mărci ale personalității individului</li> <li>– Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: cuvinte-cheie, idei principale, temă, informații generale și de detaliu</li> <li>– Strategii de ascultare activă: ascultarea atentă a interlocutorului fără a-l întrerupe, reținerea corectă a informațiilor, întrebări de clarificare, reformularea unui pasaj, confirmarea prin mijloace nonverbale sau paraverbale a atenției acordate interlocutorului</li> <li>– Atitudini comunicative: atenție, empatie</li> <li>– Exprimarea adecvată a emoțiilor</li> </ul>
	<p>➤ <b>Texte orale propuse pentru ascultare:</b> știri, anunțuri, cântece pentru copii, povești și poezii (pot fi folosite audiobookuri, înregistrări ale unor emisiuni sau lecturi orale realizate de profesor/actor și/sau elevi)</p> <p>➤ <b>Tipuri de interacțiune propuse:</b> prezentări simple pe teme date, povestiri, descrieri, explicații, conversații informale, dialoguri între doi participanți</p>
<b>LECTURĂ</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Tipare textuale de structurare a ideilor: narativ, descriptiv, explicativ <ul style="list-style-type: none"> <li>• Cuvinte-cheie, idee principală, idee secundară, temă</li> <li>• Planul simplu de idei. Planul dezvoltat de idei</li> <li>• Textul narativ <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Narativul literar. Acțiune, personaj, timp, spațiu</li> <li>▪ Narativul nonliterar. Acțiune, participanți, timp, spațiu</li> <li>▪ Narativul în texte multimodale (text și imagine – banda desenată)</li> </ul> </li> <li>• Textul descriptiv (literar/nonliterar)</li> <li>• Textul explicativ (<i>aplicativ</i>)</li> </ul> </li> <li>– Strategii de comprehensiune: inferențe simple (relații cauză-efect, problemă-soluție etc.), predicții, împărtășirea impresiilor de lectură</li> <li>– Strategii de interpretare: răspuns afectiv, discutarea mesajului/mesajelor textului, interpretarea limbajului figurat (personificarea, comparația)</li> <li>– Interese și atitudini față de lectură</li> </ul>
	<p>➤ <b>Sugestii pentru alegerea textelor</b> – <i>texte literare și nonliterare/ficționale și nonficționale (text integral sau fragment; fără definirea conceptelor):</i></p> <p>a) <i>texte continue (alcătuite din enunțuri organizate în paragrafe): poezii, proză clasică și contemporană, din literatura pentru copii, română și străină, postări online, texte autobiografice, instrucțiuni;</i></p> <p>b) <i>texte discontinue: tablă de materii/cuprins, liste, tabele, calendare, etichete, articole din DEX; schema;</i></p> <p>c) <i>texte multimodale: manualul, benzile desenate.</i></p> <p>* <i>Pentru narativul literar și descriptivul literar, se vor selecta, în primul rând, texte literare de bază, din operele autorilor clasici ai literaturii române. Profesorii au libertatea să aleagă texte-suport în măsură să sprijine formarea competențelor specificate în programă. Textele selectate trebuie să respecte următoarele criterii: valoric, estetic, formativ și adecvare la vârsta elevilor.</i></p>



Domenii de conținut	Conținuturi
REDACTARE	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Etapele scrierii: generarea ideilor, planificare, scriere               <ul style="list-style-type: none"> <li>(a) descoperirea unor subiecte din universul familiar</li> <li>(b) restrângerea unor teme la aspecte particulare</li> <li>(c) încadrarea în subiect</li> </ul> </li> <li>- Prezentarea textului: scrisul de mână, așezarea în pagină; inserarea unor desene, grafice, fotografii, scheme</li> <li>- Planul simplu de idei. Planul dezvoltat de idei</li> <li>- Părțile textului: introducere, cuprins, încheiere; paragrafe</li> <li>- Stil: corectitudine gramaticală, respectarea normelor ortografice și de punctuație</li> </ul>
<p>➤ <b>Tipuri de texte recomandate pentru activitățile de redactare:</b></p> <p>(a) notițe</p> <p>(b) <i>texte narrative: relatarea unor experiențe personale, narațiuni ficționale</i></p> <p>(c) <i>texte descriptive: autoportretul, descrierea unui loc, a unei ființe reale și/sau imagine, a unui obiect real/imaginar</i></p> <p>(d) <i>texte explicative: definiții, scheme</i></p>	
ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII	<p><b>Gramatică</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Enunțul. Punctuația enunțului</li> <li>- Enunțuri asertive, interogative, exclamative, imperative</li> <li>- Propoziția simplă. Propoziția dezvoltată</li> <li>- Propoziția afirmativă. Propoziția negativă</li> <li>- Predicatul verbal</li> <li>- Subiectul exprimat (simplu și multiplu). Acordul predicatului cu subiectul</li> <li>- Atributul</li> <li>- Verbul (flexiunea verbului în raport cu numărul, persoana, modul și timpul). Moduri verbale: indicativul și imperativul. Timpurile modului indicativ. Timpuri simple și compuse. Structura timpurilor compuse: verbe auxiliare (<i>a fi, a avea, a vrea</i>) și forme verbale nepersonale (infinitivul, participiul)</li> <li>- Substantivul: genul, numărul. Tipuri de substantive: comun, propriu. Categoria determinării: articolul (hotărât, nehotărât). Posibilități combinatorii ale substantivului (substantiv+ atribut). Prepoziția</li> <li>- Pronumele. Tipuri de pronume: pronumele personal, de politețe (flexiunea pronumelui personal în raport cu persoana, numărul, genul)</li> <li>- Adjectivul. Gradele de comparație. Articolul demonstrativ. Acordul adjectivului cu substantivul</li> <li>- Numeralul. Tipuri de numeral (cardinal, ordinal). Aspecte normative</li> </ul> <p><b>Ortoepie și ortografie</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Alfabetul limbii române. Ordonarea cuvintelor după criteriul alfabetic. Dicționarul. Articolul de dicționar</li> <li>- Tipuri de sunete: Vocală. Consoană. Semivocală</li> <li>- Corespondența sunet-literă</li> <li>- Silaba</li> <li>- Accentul (aplicativ)</li> </ul> <p><b>Vocabular</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Cuvântul, unitate de bază a vocabularului</li> <li>- Cuvântul și contextul; forma și sensul cuvintelor</li> <li>- Categoriile semantice: sinonime, antonime</li> <li>- Câmpul lexical</li> </ul> <p><b>Variație stilistică</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Limba standard. Normă și abatere</li> <li>- Istoria cuvintelor – variații ale formei și ale sensului în timp</li> </ul>
ELEMENTE DE INTERCULTURALITATE	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Identitate personală – identitate națională – diversitate culturală și lingvistică</li> <li>- Carte românească de învățătură: de la prima carte tipărită la cartea digitală</li> <li>- Modele comportamentale în legende greco-romane</li> </ul>

În studierea conținuturilor, se vor urmări permanent aspectele normative ortoepice, ortografice, morfologice și de punctuație, utilizându-se constant *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM2), Dicționarul explicativ al limbii române și alte tipuri de dicționare și îndreptare.*

**Notă:**

Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de formare/dezvoltare a acestor competențe.

## CLASA a VI-a

### Competențe specifice și exemple de activități de învățare

#### 1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral

Clasa a VI-a
<p><b>1.1. Rezumarea, pe baza informațiilor explicite și implicite, a unor pasaje din diverse tipuri de texte orale narative, monologate și dialogate</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– exerciții de ascultare activă, punând întrebări referitoare la o idee/o informație din textul audiat;</li><li>– transformarea unei secvențe monologate într-o secvență dialogată și invers;</li><li>– parafrazarea unor enunțuri dintr-un text audiat;</li><li>– identificarea sensului global al unui text audiat;</li><li>– formularea ideilor principale dintr-un mesaj transmis de către un prieten/coleg;</li><li>– extragerea informațiilor esențiale dintr-o intervenție a unui interlocutor.</li></ul> <p><b>1.2. Prezentarea unor informații, idei, sentimente și puncte de vedere în texte orale, participând la discuții pe diverse teme sau pornind de la textele citite/ascultate</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– elaborarea unui text oral pornind de la un enunț dat/de la o imagine dată;</li><li>– exerciții de exprimare a unui punct de vedere referitor la o idee extrasă dintr-un text oral/scriș;</li><li>– exerciții de întrerupere/reluare a textului oral pentru a realiza ipoteze asupra mesajului și pentru a le confirma/infirma.</li></ul> <p><b>1.3. Adecvarea comunicării nonverbale și paraverbale la o situație dată, evidențiind ideile și atitudinile, în situații de comunicare față-în-față sau mediată</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– relatarea de întâmplări, folosind mima, pantomima;</li><li>– jocuri de rol cu folosirea dialogului pe diverse teme de interes;</li><li>– exerciții de identificare a două elemente paraverbale utilizate de un participant într-o situație de comunicare.</li></ul> <p><b>1.4. Participarea la interacțiuni verbale simple cu mai mulți interlocutori, având în vedere cantitatea și relevanța informației transmise și primite</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– exerciții de construire a unei situații de comunicare pornind de la un aspect relevant pentru comportamentul școlar;</li><li>– exerciții de extragere a unor informații dintr-un dialog;</li><li>– prezentarea unui proiect de grup având ca interlocutori elevi din clasa a V-a;</li><li>– exerciții de schimbare de rol într-o situație de comunicare, evidențiind elementul personal construit;</li><li>– exerciții de completare a unui test de evaluare a comportamentelor interlocutorilor prin prezentări realizate cu ajutorul noilor tehnologii.</li></ul>

#### 2. Receptarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a VI-a
<p><b>2.1. Corelarea informațiilor explicite și implicite din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– solicitarea unor informații clare și detaliate pentru rezolvarea unor sarcini de înțelegere și de interpretare</li><li>– povestirea subiectului unei opere epice ținând seama de momentele subiectului/etapele acțiunii;</li><li>– identificarea emoțiilor, a sentimentelor și a atitudinilor exprimate într-un text literar și/sau nonliterar.</li></ul> <p><b>2.2. Rezumarea unor texte, cu grade diverse de dificultate</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– coroborarea datelor schemelor logice ale textelor, asocierea termenilor în vederea rezumării unui text;</li><li>– exerciții de elaborare a rezumatului, pe baza planului dezvoltat de idei.</li></ul> <p><b>2.3. Prezentarea unor răspunsuri personale, creative și critice pe marginea unor texte diverse</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– relatarea unor întâmplări personale, cu inserarea unor fragmente descriptive;</li><li>– realizarea planului sinoptic (hartă textului) al unui text literar prin identificarea elementelor de bază din cadrul textului;</li><li>– formularea unor ipoteze, supoziții privind coordonata spațio-temporală a unei acțiuni;</li><li>– exerciții de utilizare a descrierii și a narațiunii.</li></ul> <p><b>2.4. Manifestarea preocupării de a înțelege diverse tipuri de texte citite</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– colectarea de informații din diverse surse – manuale, documente, seriale ori experiență proprie;</li><li>– exerciții de justificare a unor puncte de vedere pe teme diferite, de interes personal sau școlar;</li></ul>

– completarea și interpretarea unei grile de autoevaluare privind înțelegerea mesajului scris în texte de diverse tipuri.

#### **2.5. Identificarea strategiilor de lectură, a volumului și a diversității materialelor citite**

- stabilirea criteriilor de selectare a textelor și a reperelor de lectură în contextul cultural dat;
- organizarea unor discuții privind ordonarea și ierarhizarea informațiilor obținute prin lectură;
- completarea unor chestionare de autoevaluare privind folosirea strategiilor de lectură;
- înregistrarea lecturilor făcute pe parcursul unui semestru într-un grafic.

### **3. Redactarea textului scris de diverse tipuri**

#### **Clasa a VI-a**

##### **3.1. Redactarea unui rezumat, a unui text, pe un subiect la alegere, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate**

- exerciții de transformare/rescriere a unor texte după criterii date;
- exerciții pentru generarea ideilor care urmează a fi incluse într-un text redactat în clasă sau acasă;
- scrierea unui text cu început/cu sfârșit dat, integrând secvențe narative în texte dialogate sau secvențe descriptive în texte narative;
- elaborarea unei pagini de jurnal prin respectarea convențiilor acestui tip de discurs;
- redactarea unor compuneri narative și descriptive, pe diverse teme.

##### **3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text complex, cu integrarea unor tabele**

- exerciții de asociere a unor texte cu o serie de diagrame, tabele, grafice date etc.;
- exerciții de transpunere a unui text într-o diagramă, într-un grafic sau într-un tabel;
- redactarea unui text pe baza informațiilor oferite de grafice, tabele, diagrame;
- scrierea, în echipă sau individual, a unor narațiuni (tip fantasy, de exemplu), plecând de la cuvinte/personaje date, completând un organizator grafic specific narațiunii;
- exerciții de scriere a unui articol de revistă cu asamblarea unor grafice, tabele, diagrame.

##### **3.3. Adecvarea textului scris la situația și scopul de comunicare**

- exerciții de concepere/realizare a unui text pe o temă dată;
- exerciții de adecvare a mesajului la situația și scopul de comunicare, prin selectarea unor cuvinte.

##### **3.4. Analizarea dificultăților de redactare, oferind soluții, pe baza criteriilor propuse de profesor și discutate cu colegii**

- completarea unui test de evaluare aplicat la o lucrare elaborată individual sau în echipă;
- exerciții de identificare a aspectelor pozitive și negative în comportamentul manifestat în procesul redactării, pe baza unor criterii date;
- exerciții de asociere dificultate-soluție în procesul de redactare.

### **4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise**

#### **Clasa a VI-a**

##### **4.1. Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative**

- emiterea de instrucțiuni pentru colegi, folosind corect flexiunea verbală, nominală și pronominală;
- exerciții de completare, cu aplicarea cunoștințelor privind flexiunea verbală, nominală și pronominală;
- transpunerea elementelor verbale, nonverbale și paraverbale din comunicarea orală în scris, prin respectarea normelor de punctuație și ortografie.

##### **4.2. Aplicarea conștientă a achizițiilor lexicale și semantice de bază, din limba română standard, pentru exprimarea corectă a intenției comunicative**

- completarea unor enunțuri cu faptele de limbă omise;
- transformarea unor forme gramaticale în altele, cerute de context sau impuse de sarcină;
- crearea unor jocuri de cuvinte, jocuri ortografice etc.;
- aplicarea în contexte noi și autentice a noilor achiziții lingvistice.

##### **4.3. Valorificarea achizițiilor fonetice de bază, în realizarea propriei pronunții și scrieri și pentru evaluarea pronunției și scrierii celorlalți, prin raportarea la normă, cu scopul corectării erorilor în comunicare**

- analiza unor enunțuri greșite și corectarea acestora în funcție de normele limbii actuale, în exerciții fonetice diverse;
- exerciții care să necesite utilizarea dicționarului ortoepic.

##### **4.4. Utilizarea deprinderilor dobândite pentru monitorizarea corectitudinii comunicării, prin raportarea la normă**

- identificarea greșelilor de semantică, fonetică, ortografie și de punctuație în mesaje online, e-mailuri, în texte scrise olograf;

- aplicarea cunoștințelor dobândite prin jocuri/rebusuri;
- exerciții de precizare a sinonimelor, a antonimelor, a omonimelor unor cuvinte date;
- identificarea sensurilor cuvintelor în funcție de context.

#### **4.5. Redactarea unor texte, valorificând gândirea logică și competența lingvistică, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții**

- redactarea unor texte cu respectarea normei lingvistice în vigoare.

### **5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional**

#### **Clasa a VI-a**

##### **5.1. Investigarea unor obiceiuri și tradiții românești și ale unor comunități etnice de pe teritoriul României**

- discuții despre diferențele culturale ale comunității proprii și ale altor comunități etnice (comportamente sociale, valori, stil de viață), valorificând informațiile din legendele popoarelor;
- prezentări ale specificului local în spațiul tradițiilor românești;
- proiect de prezentare a sărbătorilor tradiționale (de iarnă și de primăvară), la români și la alte popoare;
- elaborarea unei colecții de folclor literar destinate românilor de pretutindeni.

##### **5.2. Analiza unor elemente comune identificate în cultura proprie și în cultura altor popoare**

- selectarea și prelucrarea informațiilor din materiale diverse (orale, scrise, multimodale), prezentând valorile promovate în tradițiile și obiceiurile diferitelor culturi;
- analiza unor modele promovate în literatura română și/sau universală și în alte arte (film, teatru, artă plastică etc.).

## Conținuturi

Tema generală: EU ȘI LUMEA DIN JURUL MEU

Domenii de conținut	Conținuturi
<b>COMUNICARE ORALĂ</b>	<p><b>La conținuturile din clasa a V-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Contextul de comunicare: locul și momentul interacțiunii, relația dintre interlocutori, identitatea interlocutorilor, cunoștințele comune legate de tema discuției</li> <li>– Dicția, importanța ei în interacțiunile verbale</li> <li>– Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: parafrază, informații explicite și implicite, rezumare</li> <li>– Strategii de ascultare activă: verificarea gradului de înțelegere a mesajului prin formularea unor întrebări de clarificare, de reformulare; semnale nonverbale de încurajare</li> <li>– Performarea actelor de limbaj: relația dintre structura lingvistică a actului de limbaj, intenția de comunicare și efectul actului de limbaj</li> <li>– Atitudini comunicative: interes, curiozitate, implicare, cooperare în activități de grup. Inteligența emoțională: exprimarea adecvată a emoțiilor</li> </ul>
	<p>➤ <b>Texte orale propuse pentru ascultare:</b> documentare, emisiuni radio, teatru radiofonic pentru copii, literatură pe audiobook (integral/fragmente)</p> <p>➤ <b>Tipuri de interacțiune propuse:</b> monologate (prezentări pe teme date, povestiri) și dialogate (interacțiuni cu mai mulți participanți)</p>
<b>LECTURĂ</b>	<p><b>La conținuturile din clasa a V-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Textul narativ literar – în proză, în versuri <ul style="list-style-type: none"> <li>• Instanțele comunicării narative: autor, narator, personaje</li> <li>• Narațiunea la persoana a III-a și la persoana I</li> <li>• Momentele subiectului/etapele acțiunii</li> <li>• Dialogul în textul literar</li> </ul> </li> <li>– Textul descriptiv literar – în proză, în versuri</li> <li>– Textul argumentativ</li> <li>– Versificație: rima, strofa, măsura versurilor, ritmul (intuitiv)</li> <li>– Strategii de comprehensiune: reprezentări mentale, integrarea informațiilor textului în propriul univers cognitiv și afectiv</li> <li>– Strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat (epitetul, enumerația), discuții pe marginea textelor citite</li> <li>– Interese și atitudini față de lectură</li> </ul>
	<p>➤ <b>Sugestii pentru alegerea textelor – texte literare și nonliterare/ficționale și nonficționale (text integral sau fragment; fără definirea conceptelor):</b></p> <p>(a) <i>texte continue: fabule, pasteluri, povestiri clasice și contemporane, romane din literatura română și universală pentru copii, jurnale, scrisori; e-mailuri, reportaje, știri, recenzii pe web ale unei cărți/ cronici de film; regulamente</i></p> <p>(b) <i>texte discontinue: grafice, diagrame; tabel</i></p> <p>(c) <i>texte multimodale</i></p> <p>* Pentru narativul literar și descriptivul literar, se vor selecta, în primul rând, texte literare de bază, din operele autorilor clasici ai literaturii române. Profesorii au libertatea să aleagă texte-suport în măsură să sprijine formarea competențelor specificate în programă. Textele selectate trebuie să respecte următoarele criterii: valoric, estetic, formativ și adecvare la vârsta elevilor.</p>
<b>REDACTARE</b>	<p><b>La conținuturile din clasa a V-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Etapele scrierii, cu accent pe: <ul style="list-style-type: none"> <li>a) planul textului;</li> <li>b) redactarea ciornei și a lucrării pe baza planului</li> </ul> </li> <li>– Rezumatul</li> <li>– Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă</li> <li>– Tipare textuale de structurare a ideilor: narativ, descriptiv, explicativ, narativ-descriptiv (prezentarea unui proces ca succesiune de etape)</li> <li>– Adecvarea la temă</li> <li>– Stil: proprietatea termenilor, puritate și adecvare situațională, originalitate</li> </ul>

Domenii de conținut	Conținuturi
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Prezentarea textului: tabele corelate cu conținutul textului</li> <li>- Elemente auxiliare în scriere (paranteze, sublinieri)</li> </ul>
	<p>➤ <b>Tipuri de texte recomandate</b> pentru activitățile de redactare:</p> <p>(a) <i>scrisoarea, e-mailul, jurnalul, blogul;</i></p> <p>(b) <i>texte narative la persoana I/a III-a, marcând momentele subiectului și circumstanțele;</i></p> <p>(c) <i>texte descriptive: portretul, descrierea unui fenomen, a unei emoții;</i></p> <p>(d) <i>texte descriptive-narative: procese (de exemplu: un joc, un experiment științific simplu).</i></p>
<p><b>ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII</b></p>	<p><b>La conținuturile din clasa a V-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:</b></p> <p><b>Gramatică</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Predicatul nominal. Verbul copulativ <i>a fi</i>; numele predicativ. Acordul numelui predicativ</li> <li>- Subiectul neexprimat (inclus, subînțeles)</li> <li>- Complementul. Complementul direct, complementul indirect în dativ și complementul prepozițional. Circumstanțialul de mod, circumstanțialul de timp, circumstanțialul de loc. Norme de punctuație (virgula)</li> <li>- Verbul. Moduri verbale și timpurile lor: conjunctivul și condiționalul-optativ. Posibilități combinatorii ale verbului. Prepoziția</li> <li>- Substantivul. Substantive colective. Substantive defective. Cazul. Articolul genitival. Punctuația vocativului. Corelarea funcției sintactice cu cazul morfologic. Posibilități combinatorii ale substantivului</li> <li>- Pronumele personal (flexiune cazuală). Pronumele reflexiv (diferența între pronumele reflexiv și pronumele personal). Posibilități combinatorii ale pronumelui. Anticiparea și reluarea prin clitice pronominale în cazul unor complemente. Aspecte ortografice.</li> <li>- Adjectivul. Posibilități combinatorii ale adjectivului</li> <li>- Adverbul. Tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc). Gradele de comparație</li> </ul> <p><b>Ortoepie și ortografie</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat</li> <li>- Despărțirea în silabe (principiul fonetic)</li> </ul> <p><b>Vocabular</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Cuvântul: formă și sens (sensul de bază și sensul secundar; sensul propriu, sensul figurat)</li> <li>- Rolul contextului în crearea sensului</li> <li>- Omonime. Cuvinte polisemantice</li> </ul> <p><b>Variație stilistică</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Limbă vorbită. Limbă scrisă</li> </ul>
<p><b>ELEMENTE DE INTERCULTURALITATE</b></p>	<p><b>La conținuturile din clasa a V-a (actualizate) se vor adăuga următoarele:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Valori etice în legendele popoarelor</li> <li>- Limba română în Europa; comunitatea lingvistică a vorbitorilor de limbă română de pretutindenii</li> <li>- Valori ale culturii populare în spațiul românesc</li> </ul>

În studierea conținuturilor, se vor urmări permanent **aspectele normative** ortoepice, ortografice, morfologice și de punctuație, utilizându-se constant **Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM2), Dicționarul explicativ al limbii române și alte tipuri de dicționare și îndreptare.**

**Notă:** Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de formare/dezvoltare a acestor competențe.

## CLASA a VII-a

### Competențe specifice și exemple de activități de învățare

#### 1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral

Clasa a VII-a
<p><b>1.1. Sintetizarea informațiilor, a intențiilor de comunicare și a atitudinilor comunicative din diverse texte monologate și dialogate</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– exerciții de completare a unor fișe de lucru cuprinzând ideile principale dintr-un text monologat sau dialogat, numind și atitudinile comunicative ale participanților;</li><li>– exerciții de reformulare/parafrazarea unui mesaj dintr-un text monologat.</li></ul> <p><b>1.2. Prezentarea unor informații, idei și puncte de vedere, oferind detalii semnificative și exemple relevante, în fața unui public cunoscut, adoptând comportamente paraverbale și nonverbale adecvate</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– transmiterea informației prin coduri diverse de comunicare;</li><li>– exerciții de reconstituire cronologică a unor evenimente prezentate într-un text monologat;</li><li>– audierea unor prezentări și luarea de notițe, realizând asocieri între ceea ce știe și ceea ce află nou interlocutorul, privitor la o temă;</li><li>– exerciții de sesizare a efectelor negative pe care excesul elementelor nonverbale le are asupra înțelegerii mesajului unui text.</li></ul> <p><b>1.3. Participarea la interacțiuni verbale diverse, apelând la strategii variate de ascultare activă și de negociere a informației și a relației cu interlocutorii</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– exerciții de anticipare a unor replici ale participanților la un dialog;</li><li>– reformularea/parafrazarea/ierarhizarea informațiilor din intervențiile participanților la o situație de comunicare;</li><li>– anticiparea unor reacții ale participanților la un dialog;</li><li>– exerciții de asumare de diferite roluri.</li></ul> <p><b>1.4. Evaluarea comportamentelor și a atitudinilor comunicative, identificând strategii personalizate în funcție de profilul psihologic, de interesele și de nevoile fiecăruia</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– exerciții de sesizare a corelației/dezacordului dintre comportamentul verbal și nonverbal;</li><li>– exerciții de formulare de întrebări privind așteptările/nevoile/atitudinile proprii și ale celorlalți în situații de comunicare reale sau simulate;</li><li>– audierea unor prezentări înregistrate, evaluând fluența, expresivitatea acestora;</li><li>– discuții privind modul în care se poate promova/corija un tip de comportament generat de o situație de comunicare.</li></ul>

#### 2. Receptarea textului scris de diverse tipuri

Clasa a VII-a
<p><b>2.1. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– formularea unor enunțuri privind mesajul unor texte de diverse tipuri (continue, discontinue sau multimodale);</li><li>– identificarea tehnicilor și a structurilor narrative dintr-un text dat;</li><li>– identificarea trăsăturilor specifice unui text epic, liric sau dramatic;</li></ul> <p><b>2.2. Compararea diferitelor puncte de vedere exprimate pe marginea unor texte diverse</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– exerciții de formulare a unor puncte de vedere folosind corect tipurile de flexiune;</li><li>– producerea unor mesaje care să redea atitudini, folosind în mod adecvat cunoștințele despre text și categoriile gramaticale învățate.</li></ul> <p><b>2.3. Adecvarea atitudinii și a practicilor de lectură în funcție de scopul lecturii</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– exerciții de disociere a lumii reale de cea virtuală;</li><li>– interpretarea elementelor definitorii ale comportamentului unui personaj, folosind argumente multiple, de tipuri diferite;</li><li>– selectarea dintr-o serie sinonimică a cuvintelor și a expresiilor care redau cât mai nuanțat intenția de lectură;</li><li>– audierea unor prezentări înregistrate, evaluând fluența, expresivitatea acestora.</li></ul> <p><b>2.4. Dezvoltarea competenței de lectură prin diversificarea activităților consacrate cărții</b></p> <ul style="list-style-type: none"><li>– lectura/povestirea unor secvențe din texte diverse;</li><li>– medalioane literare, prezentări de carte etc.);</li><li>– participarea la proiecte și evenimente culturale organizate în contexte formale sau nonformale vizând atitudini cultural-civice, prin valorizarea diversității etno-culturale și lingvistice.</li></ul>

### 3. Redactarea textului scris de diverse tipuri

#### Clasa a VII-a

##### 3.1. Redactarea unui text complex, având în vedere respectarea etapelor procesului de scriere și selectarea unor structuri adecvate intenției de comunicare

- redactarea unei pagini de jurnal de călătorie/de lectură;
- redactarea de caracterizări a unor personaje;
- scrierea unor interviuri;
- exerciții de structurare a unui text în secvențe distincte în funcție de destinatar.

##### 3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unor texte diverse, care urmează a fi prezentate în fața colegilor

- realizarea unor postere, proiecte folosind tehnologia modernă;
- prezentarea unei cărți citite sau a unui film, valorificând tehnologia modernă și utilizarea internetului într-o manieră responsabilă.

##### 3.3. Utilizarea unor surse diverse pentru realizarea de texte originale

- exerciții de folosire a diverselor surse pentru realizarea unei lucrări complexe, corelând informația selectată cu ideile unui plan personal realizat anterior;
- exerciții de aplicare a normelor de utilizare a citatului într-o lucrare.

##### 3.4. Evaluarea comportamentelor și a atitudinilor eficiente sau adecvate de redactare, aplicând în activitățile curente de redactare strategiile învățate, personalizate în funcție de profilul psihologic, de interesele și de nevoile fiecăruia

- exerciții de identificare și comparare a comportamentelor și a atitudinilor manifestate de două persoane în procesul redactării unui text;
- evaluarea propriilor comportamente și atitudini prin raportare la un model dat;
- întocmirea unui plan personal de ameliorare a comportamentelor și a atitudinilor ineficiente sau inadecvate de redactare.

### 4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

#### Clasa a VII-a

##### 4.1. Folosirea structurilor morfosintactice ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea clară și precisă a intențiilor comunicative complexe

- verificarea corectitudinii, a coerenței semantice într-un text/mesaj;
- continuarea unor enunțuri care să exprime acord, dezacord, asumare, neasumare, neîncredere, îndoială etc.;
- exerciții de inițiere, de menținere și de finalizare a unui dialog, cu utilizarea formulilor de salut, a formelor de prezentare, de formulare a unei solicitări, a unei permisiuni, prin particularizare la context, la receptor și la scopul vizat.

##### 4.2. Exprimarea clară a intenției comunicative prin corelarea achizițiilor lexicale și semantice cu cele sintactice și morfologice din limba română standard

- narativizarea unor procese, concepte, fenomene;
- identificarea coordonatelor narrative;
- exerciții de inserare a unor pasaje descriptive în textul narativ și evidențierea rolului acestora;
- discuții în grup, în care elevii să-și formuleze responsabil/conștient argumentele și opiniile.

##### 4.3. Aplicarea conștientă a regulilor și a convențiilor ortografice și ortoepice pentru o comunicare corectă

- întocmirea de liste cu greșelile cele mai frecvente, asociate cu enumerarea regulilor ce ar trebui aplicate în exprimarea orală/scrierea corectă;
- compararea limbii române cu limbile romanice și cu limba latină, sesizând asemănări/deosebiri;
- exerciții de utilizare a dicționarului și a altor surse documentare (tipărite sau pe suport informatic audio-vizual, multimedia).

##### 4.4. Raportarea conștientă la normă în exprimarea intenției de comunicare, din perspectivă morfosintactică, fonetică și lexicală

- reconstituirea unor texte traduse printr-un translator automat, folosind cunoștințele dobândite, prin raportare la normă;
- sesizarea consecințelor pe care încălcările normelor învățate le pot avea în înțelegerea unui text și în deteriorarea imaginii celui care comunică.

##### 4.5. Dezvoltarea gândirii logice și analogice, prin valorificarea competenței lingvistice, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții

- identificarea caracteristicilor textului epic/epic/dramatic;
- analiza rolului verbelor în textul narativ;



- analiza rolului substantivelor și a adjectivelor în textul descriptiv;
- compararea actelor de limbaj în textul narativ, descriptiv și dialogat.

## 5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional

### Clasa a VII-a

#### 5.1. Compararea unor tradiții românești cu tradiții din alte culturi

- exerciții de identificare a unor asemănări între cultura română și cultura popoarelor vorbitoare de limbi romanice;
- elaborarea unui ghid, a unui poster sau a unei pagini web pentru un grup de vizitatori care provin din altă localitate, regiune sau țară;
- realizarea unei culegeri de legende din zona de proveniență;
- redactarea unui minighid de conversație pentru un prieten din altă țară, care dorește să viziteze România;
- realizarea unor ghiduri turistice pentru spațiul cultural local/regional/național/european, prin valorificarea cunoștințelor dobândite la alte discipline și a experienței personale;
- elaborarea unor proiecte despre tradiții și/sau obiceiuri comune mai multor culturi.

#### 5.2. Compararea unor elemente privitoare la cultura proprie și la cultura altor popoare

- scriere creativă pe tema unor călătorii imaginare într-un alt spațiu cultural (din țară sau din alte țări);
- promovarea culturii naționale prin utilizarea noilor tehnologii (blog, pagina web etc.);
- prezentarea influențelor din culturi existente în zone geografice limitrofe;
- exerciții de redactare a unor texte (articole pentru revista școlii, ziarul local, broșuri de prezentare) privind interferențele culturale.

## Conținuturi

Tema generală: **ORIZONTURILE LUMII ȘI ALE CUNOAȘTERII**

Domenii de conținut	Conținuturi
<b>COMUNICARE ORALĂ</b>	<p><b>La conținuturile din clasa a VI-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Structuri textuale: secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogat</li> <li>– Strategii de concepere și de comprehensiunea textului oral: clasificare, reformulare, repetare, conectori pragmatici; distincția dintre fapt și opinie</li> <li>– Strategii de ascultare activă: focalizarea interesului asupra punctului de vedere al celuilalt și evitarea focalizării pe propriul punct de vedere; recapitularea ideilor exprimate de interlocutor</li> <li>– Atitudini comunicative: respect, toleranță. Modificarea conturului intonațional și a mărcilor prozodice pentru a transmite emoții. Inteligența emoțională: recunoașterea emoțiilor interlocutorilor</li> <li>– Tracul comunicativ. Strategii de gestionare a tracului comunicativ</li> <li>– Principii de interacțiune: negocierea semnificației (cantitatea, calitatea, relevanța și maniera transmiterii informației) și negocierea relației cu interlocutorul (politețea)</li> </ul> <p>➤ <b>Texte orale propuse pentru ascultare:</b> literatură pe audiobook (române, teatru radiofonic), emisiuni TV</p> <p>➤ <b>Tipuri de interacțiune propuse:</b> prezentări cu deschideri spre alte domenii ale cunoașterii, interviul, discuții cu doi sau mai mulți interlocutori pe teme propuse de elevi</p>
<b>LECTURĂ</b>	<p><b>La conținuturile din clasa a VI-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Textul epic. Narativul literar. Personajul. Mijloace de caracterizare</li> <li>- Textul dramatic și arta spectacolului <ul style="list-style-type: none"> <li>• Autor, personaj dramatic</li> <li>• Rolul indicațiilor scenice</li> <li>• Rolul dialogului</li> <li>• Actori, decor, costume, lumini, muzică</li> </ul> </li> <li>- Dialogul în textul scris și în spectacol</li> <li>- Dialogul în textul nonliterar (interviul)</li> <li>- Textul liric. Exprimarea emoțiilor și a sentimentelor</li> </ul>

Domenii de conținut	Conținuturi
	<p>- Strategii de comprehensiune: reflecții asupra limbajului și a structurii textelor de tip epic, liric, dramatic</p> <p>– Strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat (repetiția, metafora), discuții privind semnificațiile textelor citite.</p> <p>– Monitorizarea propriei lecturi</p>
	<p><b>Sugestii pentru alegerea textelor</b> – <i>texte literare și nonliterare/ficționale și nonficționale (text integral sau fragment; fără definirea conceptelor)</i></p> <p>(a) <i>texte continue: poezii lirice și epice, piese de teatru, proză clasică și contemporană din literatura română și străină pentru copii, romane grafice, jurnale de călătorie; articole de popularizare a științei, instrucțiuni pentru derularea unui experiment;</i></p> <p>(b) <i>texte discontinue: anunțuri, indexuri, glosare;</i></p> <p>(c) <i>texte multimodale: texte din enciclopedii ilustrate (pe suport de hârtie sau online).</i></p> <p>* Pentru textul epic, textul dramatic și textul liric, se vor selecta, în primul rând, texte literare de bază din operele autorilor clasici ai literaturii române. Profesorii au libertatea să aleagă texte-suport în măsură să sprijine formarea competențelor specificate în programă. Textele selectate trebuie să respecte următoarele criterii: valoric, estetic, formativ și adecvare la vârsta elevilor.</p>
<b>REDACTARE</b>	<p><b>La conținuturile din clasa a VI-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:</b></p> <p>– Etapele scrierii, cu accent pe:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>rescrierea textului pentru a-i da coerență și claritate, pentru a nuanța ideile;</li> <li>corectarea greșelilor de literă, ortografie și de punctuație.</li> </ol> <p>– Tipare textuale de structurare a ideilor: definiție, clasificare, exemplificare, „întrebările jurnalistului” (cine? ce? când? unde? de ce?)</p> <p>– Stil: naturalețe, eufonie, varietate, originalitate, concizie, varietate</p> <p>Structuri textuale: secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogat</p> <p>Integrarea părților</p> <p>Prezentarea textului: elemente grafice specifice diverselor tipuri de texte:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>organizarea unui text în funcție de situația de comunicare;</li> <li>comentarea unor pasaje din textele citite, descrierea unei emoții (bucurie, uimire, frică);</li> <li>caracterizarea personajului.</li> </ul>
	<p>➤ <b>Tipuri de texte recomandate pentru activitățile de redactare:</b></p> <p>(a) <i>Interpretarea unor secvențe din texte citite, caracterizări ale personajelor, recenzii, cronică de teatru; jurnalul de călătorie/de activități zilnice, cererea;</i></p> <p>(b) <i>interviul;</i></p> <p>(c) <i>prezentări cu ajutorul noilor tehnologii..</i></p>
<b>ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII</b>	<p><b>La conținuturile din clasa a VI-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:</b></p> <p><b>Gramatică</b></p> <p>– Fraza: coordonarea prin juxtapunere și prin joncțiune. Conjunții coordonatoare. Norme de punctuație (virgula, punctul și virgula)</p> <p>– Atributul (realizări prin adjectiv, substantiv, pronume, numeral, adverb)</p> <p>– Circumstanțialul de cauză. Circumstanțialul de scop. Topica în propoziție. Norme de punctuație</p> <p>– Verbul. Utilizări sintactice ale formelor verbale nepersonale: infinitivul, gerunziul, participiul, supinul. Alte verbe copulative (<i>a deveni, a ajunge, a ieși, a se face, a părea, a rămâne, a însemna</i>). Posibilități combinatorii ale verbului</p> <p>– Pronumele posesiv și adjectivul pronominal posesiv. Pronumele demonstrativ și adjectivul pronominal demonstrativ</p> <p>– Folosirea corectă a pronomelor și a adjectivelor pronominale: interogativ, relativ și nehotărât, a adjectivului pronominal de întărire. Pronumele și adjectivul pronominal negativ și negația în propoziție</p> <p>– Posibilități combinatorii ale pronomelor și ale adjectivelor pronominale</p> <p>– Topica adjectivului. Adjectivul participial. Posibilități combinatorii ale adjectivului</p> <p>– Numeralul. Posibilități combinatorii ale numeralului</p> <p>– Interjecția. Onomatopeele. Interjecția predicativă</p>

Domenii de conținut	Conținuturi
	<p><b>Ortoepie și ortografie</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Utilizarea corectă a accentului. Variante accentuale admise/neadmise de normă</li> </ul> <p><b>Vocabular</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului: derivarea, compunerea; cuvânt de bază și cuvânt derivat</li> <li>– Îmbinări libere de cuvinte, locuțiuni, cuvinte compuse</li> <li>– Familia lexicală</li> <li>– Confuzii paronimice. Pleonasmul</li> </ul> <p><b>Variație stilistică</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Selecție lexicală în limba vorbită și în limba scrisă</li> <li>– Termeni științifici</li> <li>– Limbaj popular. Variație regională a limbii</li> <li>– Valori stilistice ale diminutivelor</li> </ul>
<b>ELEMENTE DE INTERCULTURALITATE</b>	<p><b>La conținuturile din clasa a VI-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Elemente de mitologie românească</li> <li>– Despre limba și cultura țărilor din vecinătatea României</li> <li>– Contacte culturale</li> </ul>

**În studierea conținuturilor, se vor urmări permanent aspectele normative ortoepice, ortografice, morfologice și de punctuație, utilizându-se constant *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM 2)*, *Dicționarul explicativ al limbii române* și alte tipuri de dicționare și îndreptare.**

*Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de formare/dezvoltare a acestor competențe.*

## CLASA a VIII-a

### Competențe specifice și exemple de activități de învățare

#### 1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral

##### Clasa a VIII-a

**1.1. Exprimarea unui punct de vedere propriu privind reprezentarea aceleiași teme în texte diferite, în vederea evaluării informațiilor, a intențiilor de comunicare și a atitudinilor comunicative**

- compararea modului în care apare ilustrată o temă în texte diferite;
- exerciții de exemplificare a diferitelor tipuri de argumente;
- sesizarea detaliilor necesare înțelegerii informațiilor din texte de diverse tipuri;
- exerciții de diferențiere a informației de intenția de comunicare și de atitudinea comunicativă urmărind o secvență/secvențe dintr-o ecranizare.

**1.2. Prezentarea documentată a unei teme/a unui punct de vedere, citând sursele de informare, într-un text de tip argumentativ/în texte de diferite tipuri (de tip descriptiv, explicativ etc.)**

- selectarea de surse necesare documentării pentru realizarea unei prezentări (manuale, site, documentare, dicționare).

**1.3. Realizarea unei prezentări orale multimodale în fața unui public, corelând elementele verbale, paraverbale și nonverbale în cadrul unor strategii de argumentare**

- transpunerea în alt limbaj – grafic/iconic – a unei prezentări audiate;
- exerciții de elaborare a unei prezentări simple, utilizând un organizator grafic;
- prezentarea simultană, în două limbaje – verbal și grafic – a unui singur obiect (monument, oraș, personaj etc.);
- exerciții de gestionare a timpului, în cadrul unei prezentări.

**1.4. Participarea activă la dezbateri simple, formulând puncte de vedere și/sau continuând ideile celorlalți, exprimând un punct de vedere față de opiniile expuse de interlocutor(i),**

- reformularea unor puncte de vedere, în funcție de schimbarea contextului comunicațional/în funcție de caracterul formal/informal al discuțiilor;
- continuare/completare a unei idei exprimate de interlocutor;
- formularea unor întrebări suplimentare pentru înțelegerea intenției interlocutorului;
- elaborarea unei liste de criterii care să permită evaluarea obiectivă a unui punct de vedere;
- evaluarea unui punct de vedere exprimat.

**1.5. Corectarea comportamentelor și a atitudinilor comunicative ineficiente sau inadecvate în activități de comunicare**

- identificarea unor similitudini și a unor diferențe de comportament și de atitudine între interlocutori în diferite situații/la același vorbitor în momente diferite;
- exerciții de comentare/interpretare a unor imagini, secvențe TV, fragmente de emisiuni radio, reflectând comportamente și atitudini ineficiente sau inadecvate.

#### 2. Receptarea textului scris de diverse tipuri

##### Clasa a VIII-a

**2.1. Evaluarea informațiilor și a intențiilor de comunicare din texte literare, nonliterare, continue, discontinue și multimodale**

- interpretarea temei, a motivelor și a ideilor principale dintr-un text;
- dezvoltarea și evaluarea unor informații din diverse tipuri de texte prin emiterea de opinii și idei, în contexte școlare sau extrașcolare;
- exerciții de integrare a informațiilor din unul sau mai multe texte, în vederea unor scopuri diverse (aprofundarea unei teme, identificarea unor modele comportamentale, rezolvarea unei probleme etc.)

**2.2. Compararea a cel puțin două texte sub aspectul temei, al ideilor și al structurii**

- integrarea a două sau a mai multor texte într-o schemă tematică în scopul rezolvării sarcinilor de comunicare;
- identificarea unor asemănări și a unor deosebiri între două sau mai multe texte;
- compararea modului în care este ilustrată o temă/prezentată o imagine/descris un eveniment, un personaj etc. în cel puțin două texte.

**2.3. Argumentarea punctelor de vedere pe marginea a două sau mai multe texte de diverse tipuri, având în vedere posibilitatea unor interpretări multiple**

- susținerea și argumentarea diferitelor puncte de vedere, în cadrul unor dezbateri (organizarea de mese rotunde, de activități de tip „proces literar” etc.);
- exerciții, în grup, de prezentare a unor texte epice, lirice sau dramatice alese de elevi și/sau de profesori;

- prezentarea creațiilor originale ale elevilor, din proprie inițiativă sau la cerere, cu împărtășirea, impresiilor, a gândurilor în public, în fața unui auditoriu necunoscut;
- activități de exprimare a punctelor de vedere referitoare la specificul limbajului utilizat și la structura textului de tip argumentativ.

#### **2.4. Aplicarea constantă a unor strategii de corectare a comportamentelor și a atitudinilor de lectură**

- exerciții de monitorizare privind utilizarea corectă a normelor limbii literare și respectarea acestora în formularea opiniilor privind textele citite, în situații diverse de comunicare formală și informală;
- organizarea portofoliului individual al elevului și a fișelor de lectură, în funcție de volumul și de criteriile valorice stabilite;
- discutarea unor cărți/filme despre cititori și cărți.

### **3. Redactarea textului scris de diverse tipuri**

#### **Clasa a VIII-a**

##### **3.1. Redactarea unui text complex, în care să își exprime puncte de vedere argumentate, pe diverse teme sau cu referire la diverse texte citite**

- identificarea ipotezei/opinie și a argumentului/argumentelor într-un text de tip opinie/argumentativ;
- ordonarea paragrafelor;
- relaționarea propozițiilor prin conectori;
- exerciții de elaborare a unui text de tip opinie/argumentativ despre un text literar/eveniment petrecut în viața clasei sau un conflict identificat într-un text recomandat de profesor.

##### **3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unor texte pentru a fi prezentate în fața unui public sau/și pentru a fi publicate**

- exerciții de elaborare a unui text de tip explicativ;
- conceperea unui text în care să se prezinte o expoziție de pictură a clasei;
- exerciții de redactare a unei recenzii realizate în vederea publicării în revista școlii.

##### **3.3. Aplicarea constantă a normelor privind etica redactării pentru crearea unor texte originale**

- selectarea surselor de informare în funcție de relevanță;
- documentarea pentru elaborarea unor lucrări de cercetare individuală și/sau în echipă;
- exerciții de redactare a unor lucrări, prin menționarea surselor de informare/documentare.

##### **3.4. Exersarea constantă în activitățile de redactare a strategiilor de corectare a comportamentelor și a atitudinilor ineficiente sau inadecvate**

- elaborarea unui plan personal de lucru, urmărind corectarea comportamentelor și a atitudinilor ineficiente sau inadecvate;
- revizuirea unor texte personale.

### **4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise**

#### **Clasa a VIII-a**

##### **4.1. Folosirea achizițiilor privind structuri morfosintactice complexe ale limbii române literare, pentru înțelegere corectă și exprimare nuanțată a intențiilor comunicative**

- selectarea dintr-o serie sinonimică a cuvintelor care exprimă adecvat/nuanțat intenția mesajului;
- formularea de enunțuri în care elevii solicită/ofere informații detaliate cu privire la impresiile, emoțiile lor în fața unor probleme diverse;
- dezbateri pe teme de interes pentru elevi, în perechi, conduse/moderate de un alt coleg.

##### **4.2. Aplicarea achizițiilor lingvistice pentru înțelegerea și producerea unor texte diverse**

- exerciții, în grup, de prezentare a unor texte epice, lirice și dramatice, considerate de elevi ca fiind atractive;
- susținerea unei prezentări orale cuprinzând intenționat greșeli pe care participanții la dialog să le identifice;
- evidențierea opiniei cu privire la unele mesaje ascultate sau din texte literare studiate;
- organizarea de mese rotunde pentru dezbateri în scopul exprimării unor opinii argumentate cu privire la un text narativ/descriptiv studiat.

##### **4.3. Analizarea elementelor de dinamică a limbii, prin utilizarea achizițiilor de sintaxă, morfologie, fonetică, lexic și semantică prin raportare la limbile moderne**

- realizarea unor liste, în urma monitorizării categoriilor de greșeli identificate în diverse texte orale și scrise, cu specificarea formei corecte;
- exerciții de substituție a termenilor, pentru observarea modificării sensului enunțului.

#### **4.4. Valorificarea relației dintre normă, abatere și uz în adecvarea strategiilor individuale de comunicare**

- alcătuirea de texte scurte în care elevii să utilizeze corect normele limbii standard;
- completarea unor texte lacunare cu termeni/cuvinte adecvate mesajului pe care intenționează să-l transmită, respectând relația normă-abatere-uz.

#### **4.5. Dezvoltarea gândirii logice și analogice (analiză, sinteză, generalizare și abstractizare), prin utilizarea deprinderilor de comunicare corectă în limba română literară, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții**

- redactarea unor texte care tratează aceeași temă în registre diferite;
- redactarea unui proiect, folosind surse diferite de documentare;
- formularea și completarea unor sondaje referitoare la înțelesul unor cuvinte/expresii, a unor cuvinte care pun probleme de scriere.

### **5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional**

#### **Clasa a VIII-a**

##### **5.1. Exprimarea unui punct de vedere față de valori ale culturii naționale sau ale unei alte culturi, identificate în cărțile citite**

- dezbateri privitoare la elemente specifice ale culturii naționale și ale altor culturi;
- exerciții de redactare a unor texte (articole pentru revista școlii, ziarul local, broșuri de prezentare a evenimentelor socioculturale, broșuri/ghiduri turistice) care să promoveze valorile naționale și interculturalitatea.

##### **5.2. Argumentarea unui punct de vedere privitor la elemente specifice ale culturii naționale și ale culturii altor popoare**

- prezentări orale sau scrise privitoare la unele țări/regiuni din România vizitate, evidențiind specificul cultural;
- exerciții de prezentare argumentată a unui set de valori recunoscute social și cultural, manifestând empatie, toleranță și respect pentru valorile celuilalt;
- exerciții de identificare a valorilor specifice promovate în texte din literatura română/din literatura universală.

## Conținuturi

Tema generală: REFLECȚII ASUPRA LUMII

Domenii de conținut	Conținuturi
COMUNICARE ORALĂ	<p><b>La conținuturile din clasa a VII-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Elemente specifice argumentării (teză, ipoteză, justificare, probă/exemplu)</li> <li>– Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: compararea ideilor, a punctelor de vedere, a intențiilor de comunicare, a emoțiilor, a atitudinilor și a scopurilor comunicative</li> <li>– Strategii de ascultare activă: înțelegerea în context a punctului de vedere exprimat de interlocutor și evaluarea celor spuse de interlocutor, prin raportare la ceea ce știe elevul sau în relație cu propriile opinii</li> <li>– Argumentare și persuasiune. Apelul la argumente raționale (fapte, exemple, dovezi), apelul la patos (emoția), apelul la etos (valori morale). Forța enunțurilor în argumentare (fapte, opinii, mărturii, concepții personale, idei preconcepute). Structura textului argumentativ</li> <li>– Comportamente nonverbale și paraverbale cu efect persuasiv</li> <li>– Atitudini comunicative: flexibilitate, asertivitate, disponibilitate la negociere. Inteligența emoțională: folosirea inteligenței emoționale în negocierea unor puncte de vedere</li> </ul> <p>➤ <b>Texte orale propuse pentru ascultare:</b> știri, dezbateri, talk-show, diverse programe TV</p> <p>➤ <b>Tipuri de interacțiune propuse:</b> argumentarea unui punct de vedere și negocierea unor puncte de vedere în cadrul unor dezbateri cu doi sau mai mulți participanți</p>
LECTURĂ	<p><b>La conținuturile din clasa a VII-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Textul epic. Textul liric. Textul dramatic</li> <li>– Texte care combină diverse structuri textuale (explicativ, narativ, descriptiv, dialogat, argumentativ)</li> <li>– Strategii de comprehensiune: compararea a două sau mai multe texte sub aspectul conținutului și al structurii</li> <li>– Strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat (aliterația, hiperbola, antiteza), interpretări multiple; argumentarea punctelor de vedere pe marginea textelor citite; dezbateri pe marginea textelor citite.</li> <li>– Monitorizarea și evaluarea propriei lecturi</li> </ul> <p><b>Sugestii pentru alegerea textelor – texte literare și nonliterare/ficționale și nonficționale (text integral sau fragment; fără definirea conceptelor)</b></p> <p>(a) <i>texte continue: poezii lirice, piese de teatru, povestiri, nuvele, romane, jurnale, memorii; articole de opinie, eseuri, maxime și proverbe;</i></p> <p>(b) <i>texte discontinue: cataloage;</i></p> <p>(c) <i>texte multimodale: reclame.</i></p> <p>* Pentru textul epic, pentru textul liric și pentru textul dramatic, se vor selecta texte literare de bază, cu preponderență din operele scriitorilor clasici ai literaturii române. Profesorii au libertatea să aleagă text-suport în măsură să sprijine formarea competențelor specificate în programă. Textele selectate trebuie să respecte următoarele criterii: valoric, estetic, formativ și adecvare la vârsta elevilor.</p>
REDACTARE	<p><b>La conținuturile din clasa a VII-a (actualizate) se vor adăuga următoarele:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Etapele scrierii, cu accent pe:             <ol style="list-style-type: none"> <li>a) prezentarea textului în fața unui public;</li> <li>b) evaluarea feedbackului primit;</li> <li>c) integrarea sugestiilor într-o nouă formă a textului sau în textele viitoare.</li> </ol> </li> <li>– Tipare textuale de structurare a ideilor: comparație, analogie, pro-contra; ordinea argumentelor în textul argumentativ</li> <li>– Prezentarea textului: grafica textului ca modalitate de a capta atenția publicului</li> <li>– Modalități de exprimare a preferințelor și a opiniilor</li> <li>– Alte aspecte: redactare de mână - redactare computerizată</li> <li>– Etica redactării: originalitate</li> </ul>

Domenii de conținut	Conținuturi
➤ <i>Tipuri de texte recomandate pentru activitățile de redactare: text de opinie, text argumentativ, cronică de film/spectacol</i>	
<b>ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII</b>	<p><b>La conținuturile din clasa a VII-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:</b></p> <p><b>Gramatică</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Construcții sintactice: <ul style="list-style-type: none"> <li>• construcții active/construcții pasive cu verbul <i>a fi</i>;</li> <li>• construcții impersonale;</li> <li>• construcții cu pronume reflexive;</li> <li>• construcții incidente;</li> <li>• construcții concesive și condiționale.</li> </ul> </li> <li>– Enunțuri eliptice. Norme de punctuație</li> <li>– Aporiția. Norme de punctuație</li> <li>– Fraza. Subordonarea prin conjuncții subordonatoare, prin pronume și adverbe relative. Norme de punctuație</li> <li>– Realizări propoziționale ale unor funcții sintactice: atributiva, completiva directă, completiva indirectă și prepozițională, circumstanțiala de loc, de timp, de mod, cauzala, finala</li> </ul> <p><b>Ortoepie și ortografie</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Scrierea și pronunția cuvintelor de origine străină, conținând foneme nespecifice limbii române</li> </ul> <p><b>Vocabular</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului (conversiunea)</li> <li>– Mijloace externe de îmbogățire a vocabularului: împrumuturi lexicale</li> </ul> <p><b>Variație stilistică</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Variații de registru. Jargonul, argoul. Limbaj colocvial, limbaj cultivat (familiarizare)</li> <li>– Construcția frazei în limba vorbită și în limba scrisă</li> <li>– Organizarea coerentă a textului: succesiunea ideilor, folosirea corectă a timpurilor verbale și a anaforelor</li> </ul>
<b>ELEMENTE DE INTERCULTURALITATE</b>	<p><b>La conținuturile din clasa a VII-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Modele comportamentale în textele literaturii universale</li> <li>– Relații culturale constructive. Noi și ceilalți</li> <li>– Valori culturale românești în lume</li> </ul>

În studierea conținuturilor, se vor urmări permanent aspectele normative ortoepice, ortografice, morfologice și de punctuație, utilizându-se constant *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM 2)*, *Dicționarul explicativ al limbii române* și alte tipuri de dicționare și îndreptare.

**Notă:** Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de formare/dezvoltare a acestor competențe.



## Sugestii metodologice

Actuala **Programă de limba și literatura română** pentru gimnaziu își propune să asigure dezvoltarea a două competențe-cheie: *comunicare în limba română și sensibilizare și exprimare culturală*. Construcția programei are în vedere dublul statut al *limbii române – de limbă oficială a statului român și de limbă de școlarizare* – și valoarea formativă a literaturii române în contexte variate, ambele aspecte subsumate unei viziuni curriculare centrate deopotrivă pe componenta lingvistică, pe componenta interrelațională și pe componenta estetică și culturală. Cele trei componente au caracter instrumental și formativ, fiind în raport de complementaritate, fapt care impune o *tratare integrată* în demersul didactic de aplicare a programei.

*Componenta lingvistică* fundamentează competența de comunicare: sprijină procesul de înțelegere și de învățare formală, informală și nonformală, dă sens existenței socioculturale a fiecărui individ și susține conștiința identității.

*Componenta interrelațională* vizează formarea comportamentului comunicativ, fapt ce contribuie la inserția socială adecvată, asigurând învățarea pe toată durata vieții.

*Componenta estetică și culturală* urmărește descoperirea contextului cultural local și a patrimoniului național și universal și contribuie, în mod direct, la dezvoltarea personală a elevului, prin lectura literaturii și a altor tipuri de creație artistică.

Finalitatea urmărită de programă vizează formarea unui individ capabil să utilizeze limba română în scopul învățării, atât în perioada școlarității, cât și pe toată durata vieții, capabil să utilizeze limba română în scopul inserției sociale, capabil să-și asume propria identitate lingvistică și culturală, sensibil la valorile interculturale și multiculturale.

În procesul de predare-învățare-evaluare, se face trecerea progresivă de la nivelul elementar în deținerea competențelor-cheie la nivelul intermediar, asigurându-se construirea nivelului funcțional din ciclul secundar inferior/superior (v. Planul-cadru/01.04.2016/profilul absolventului/descriptivul fiecărui ciclu de școlaritate), respectându-se principiul gradualității achizițiilor.

Situarea elevului în centrul activităților destinate formării competențelor generale și specifice disciplinei Limba și literatura română, prin operaționalizarea cunoștințelor îi asigură acestuia adaptarea la contexte de comunicare diverse, favorizând controlul propriei formări.

Principiile didactice care trebuie să ghideze procesul de predare-învățare-evaluare sunt:

- accentuarea caracterului interactiv al însușirii limbii, având în vedere abordarea limbii ca „limbă în funcțiune”, în variantele ei orale și scrise, ca instrument al exprimării și al autoexprimării;
- stimularea gândirii logice și creative prin studiul limbii, în vederea formării unei personalități autonome, capabile să-și prezinte păreri, să accepte diversitatea de idei și de opinii;
- accentuarea proceselor de construcție a sensului global în receptarea textelor literare și nonliterare;
- abordarea, ca noțiuni-ancoră, a conceptelor de gramatică, având rol orientativ în exersarea contextuală a limbii, înțelegerea acestora având rolul de a susține gândirea metalingvistică, de a orienta mecanismele de autocorectare și de a motiva preocuparea pentru exprimarea corectă, controlată și eficientă, adaptată la specificul situației de comunicare;
- abordarea conceptelor de teorie literară ca noțiuni-ancoră, cu rol structurant în înțelegerea și în interpretarea textelor, conștientizarea importanței acestora în dezvoltarea elevului ca cititor și în formarea interesului său pentru cultura națională și europeană;
- centrarea demersurilor didactice pe învățarea activă și pe evaluare continuă;
- proiectarea activităților didactice centrate pe dezvoltarea integrată a competențelor-cheie;
- transpunerea activităților școlare în medii sociolingvistice reale, în contexte nonformale și informale și re-crearea unor „realități exterioare” în clasă.

Prezentarea conținuturilor în liste distincte pentru domeniile Comunicare orală, Lectură, Redactare, Elemente de construcție a comunicării, Elemente de interculturalitate s-a făcut din rațiuni metodologice, deși **în actul comunicării acestea fuzionează**, fapt care face necesară **predarea integrată** a acestora. Sarcinile de învățare propuse elevilor trebuie să aibă un accentuat caracter funcțional, pragmatic, relevant pentru inserția socială în viața de adult.

Programa propune conținuturi structurate pe teme care reflectă, la nivel de maximă generalitate, vârsta școlară a fiecărei clase. Astfel, se construiește, în mod treptat și concentric, universul afectiv și cognitiv al elevului de gimnaziu, valorificând orizontul specific fiecărei vârste.

În lectura programei, se va ține cont de faptul că, la nivelul fiecărei clase, se indică doar conținuturile noi și modul lor de abordare (intuitiv, aplicativ), iar reactualizările conținuturilor însușite în clasele anterioare se subînțeleg.

În abordarea didactică a conținuturilor, se vor avea în vedere următoarele precizări:

Clasa a V-a	Clasa a VI-a	Clasa a VII-a	Clasa a VIII-a
<p>Profesorul va selecta <b>7 texte de bază integrale</b>, destinate lecturii aprofundate (<b>5 literare și 2 nonliterare</b>). Textele literare și nonliterare vor fi grupate în jurul unei tematici comune.</p> <p>Profesorul va adăuga minimum 5 texte (integrale sau fragmente), de preferință literare, provenind cu preponderență din literatura română, clasică și contemporană. Tematic, textele vor fi alese în consens cu cerințele și cu nevoile de instruire ale elevilor.</p> <p>Dimensiunea textelor selectate se va raporta la numărul de cuvinte din textele propuse la testările internaționale. Profesorii au libertatea să aleagă texte-cu scopul de a aborda, <b>în mod aplicativ</b>, noțiunile de teorie literară, necesare în asigurarea comprehensiunii și în argumentarea interpretării.</p>	<p>Profesorul va selecta <b>8 texte de bază integrale</b>, destinate lecturii aprofundate (<b>6 literare și 2 nonliterare</b>). Textele literare și nonliterare vor fi grupate în jurul unei tematici comune.</p> <p>Profesorul va adăuga minimum 5 texte (integrale sau fragmente), de preferință literare, provenind cu preponderență din literatura română, clasică și contemporană. Tematic, textele vor fi alese în consens cu cerințele și cu nevoile de instruire ale elevilor.</p> <p>Dimensiunea textelor selectate se va raporta la numărul de cuvinte din textele propuse la testările internaționale. Profesorii au libertatea să aleagă texte-suport în măsură să abordeze <b>în mod aplicativ</b> noțiunile de teorie literară, pentru asigurarea comprehensiunii și pentru argumentarea interpretării.</p>	<p>Profesorul va selecta <b>9 texte de bază integrale</b>, destinate lecturii aprofundate (<b>6 literare și 3 nonliterare</b>). Textele literare și nonliterare vor fi grupate în jurul unei tematici comune.</p> <p>Profesorul va adăuga minimum 5 texte (integrale sau fragmente), de preferință literare, provenind cu preponderență din literatura română, clasică și contemporană. Tematic, textele vor fi alese în consens cu cerințele și cu nevoile de instruire ale elevilor.</p> <p>Dimensiunea textelor selectate se va raporta la numărul de cuvinte din textele propuse la testările internaționale. Profesorii au libertatea să aleagă texte-suport în măsură să abordeze <b>în mod aplicativ</b> noțiunile de teorie literară, pentru asigurarea comprehensiunii și pentru argumentarea interpretării.</p>	<p>Profesorul va selecta <b>10 texte de bază integrale</b>, destinate lecturii aprofundate (<b>7 literare și 3 nonliterare</b>). Textele literare și nonliterare vor fi grupate în jurul unei tematici comune.</p> <p>Profesorul va adăuga minimum 5 texte (integrale sau fragmente), de preferință literare, provenind cu preponderență din literatura română, clasică și contemporană. Tematic, textele vor fi alese în consens cu cerințele și cu nevoile de instruire ale elevilor.</p> <p>Dimensiunea textelor selectate se va raporta la numărul de cuvinte din textele propuse la testările internaționale. Profesorii au libertatea să aleagă texte-suport în măsură să abordeze <b>în mod aplicativ</b> noțiunile de teorie literară, pentru asigurarea comprehensiunii și pentru argumentarea interpretării.</p>
<p>Se recomandă ca textele literare de bază să reprezinte în mod semnificativ <b>patrimoniul literar românesc</b>. Sugestii pentru alegerea textelor oferă și <i>Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar (LiFT-2)</i>.</p> <p>Textele literare de bază vor respecta criteriile: <i>valoric, estetic, formativ și adecvare la vârsta elevilor și la specificul colectivului de elevi</i>.</p>			

Programa prevede abordarea conținuturilor în progresie tematică: **Eu și universul meu familiar, Eu și lumea din jurul meu, Orizonturile lumii și cunoașterii, Reflecții asupra lumii**. Din fiecare temă, se vor propune minimum 5 – maximum 8 subteme, fiecare dintre acestea constituind centrul proiectării pe unități de învățare tematică, fiecare unitate abordând integrat toate domeniile de conținut (*Comunicare orală, Lectură, Redactare, Elemente de construcție a comunicării, Elemente de interculturalitate*) și vizând toate competențele generale.

Alături de competențele vizate, programa propune activități, prin care elevii vor monitoriza propria învățare. Programa îi permite profesorului să-și manifeste creativitatea, eliminând abordările excesiv teoretizante și asigurând flexibilitatea și eficiența în procesul de formare a competențelor-cheie, prin raportare permanentă la elementele reprezentative ale culturii românești și universale.

**Competența 1.** Formarea unor deprinderi de **ascultare activă** este o componentă importantă a competenței de comunicare. Se va urmări educarea/dezvoltarea atenției și a capacității de concentrare în procesul ascultării, utilizându-se atât elementele verbale și nonverbale (mimică, gesturi, postură, proxemică), cât și paraverbale (intonație, ritm al vorbirii, fluentă, pauzele în vorbire etc.), precum și conștientizarea faptului că acestea sunt purtătoare de intenționalitate comunicativă. Pentru deprinderile de **producere de texte orale** se va accentua importanța publicului, intenția de comunicare și efectele actului de comunicare asupra receptorului.

**Competența 2.** Formarea unor capacități de **receptare a textelor scrise** este o componentă esențială a competenței de comunicare, cu rol major în dezvoltarea dimensiunii cognitive și afective a elevului. În privința receptării textelor scrise, accentele formative vizează desfășurarea complexă a proceselor de

înțelegere și de interpretare, procese pe care receptarea textului literar le potențează. Receptarea textelor scrise se poate face în mod convențional, prin lectură, iar în cazul textelor literare, și prin integrarea unor transpuneri ale operei în alte limbaje artistice sau a unor creații artistice cu aceeași temă.

În formarea competenței de lectură, profesorul va avea în vedere standardele evaluărilor internaționale. Din perspectiva **PIRLS** și **PISA**, lectura înseamnă comprehensiune și interpretare, competențe care se construiesc treptat, de la simplu la complex, prin antrenarea a patru procese cognitive esențiale: *identificarea* de informații explicit formulate, *realizarea de deducții* simple, *integrarea* și *interpretarea* ideilor și a informațiilor, *evaluarea critică* a conținutului și a elementelor textuale. În demersurile focalizate pe formarea competențelor de lectură, profesorul va proiecta activități coerente pentru antrenarea treptată a celor patru procese, care să ducă la o înțelegere aprofundată a textelor, la evaluări critice, la formulare de răspunsuri personale cu privire la sens/sensuri, susținute cu elemente/cu exemple din textele scrise. **LiFT (Cadrul european pentru studiul literaturii în învățământul secundar)** pledează pentru dezvoltarea interesului elevului pentru lectură, investigarea lumilor din text realizându-se prin sarcini simple, orientate spre extragerea informației semnificative, prin comparații între lumea reală și cea ficțională și prin formularea unor concluzii de lectură valide.

**Competența 3.** Formarea unor capacități de **redactare a unor texte diverse** ca tipologie și temă este o componentă esențială a competenței de comunicare, care permite accesul la cultura majoră, favorizând exprimarea propriilor sentimente și idei și inserția socială. Ca și în cazul celorlalte competențe, conținuturile se studiază gradual, de la simplu la complex: de la text nonliterar la text literar, de la idei principale la rezumat, de la email la jurnal de călătorie. Competența de redactare vizează, de asemenea, scrierea de texte despre texte literare (rezumat, caracterizare de personaj, recenzie etc.), de texte despre texte nonliterare (rezumat, recenzii, prezentări de carte etc.), precum și realizarea de texte multimodale diverse. Alături de dezvoltarea preocupării pentru scrierea corectă, activitățile vor urmări asimilarea unor principii de etică a redactării și utilizarea tehnologiei informației. Alături de exercițiile individuale, se pot valoriza experiențele de scriere în grup.

**Competența 4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul de comunicare** fundamentează competența de comunicare. Formarea și dezvoltarea acestei competențe generale se realizează printr-un demers care subordonează conceptele lingvistice performării unor acte de limbaj, unor situații comunicative de complexitate diferită, gradată în raport cu vârsta elevilor. Se urmărește astfel limba în funcțiune, și nu limba abstractă, reevaluându-se rolul limbii în formarea și în buna funcționare a gândirii logice. Dezvoltarea competențelor aferente se reflectă în structuri sintactice în uz, privilegiindu-se sensul, și nu forma, pornind de la conceptul de structură, tipar propozițional/frastic, pentru ca, în final, să se ajungă la construcții sintactice/text. Cunoștințele lingvistice îi vor folosi elevului să-și dezvolte deprinderile de exprimare și de receptare corectă și eficientă a unor texte de tipuri și de dimensiuni diferite, să exerseze cu succes toate funcțiile limbajului, în viața personală, școlară, socială, în contexte formale/informale variate.

**Competența 5.** Competența focalizată asupra **identității lingvistice și culturale proprii** urmărește dezvoltarea personală a elevilor, prin conștientizarea profilului identitar. Formarea acestei competențe presupune explorarea unor realități lingvistice și culturale care au modelat și modelează limba pe care o vorbim și cultura în care trăim. Explorarea și înțelegerea acestor realități presupun lectura unor grupaje de texte/fragmente de texte literare sau/și nonliterare ce reflectă epoci culturale diferite. Astfel, dezvoltarea competenței se poate realiza prin intermediul unor teme precum lectură și cunoaștere, cărți fondatoare, eroul civilizator, prietenia, spiritul civic, în cadrul unor activități care includ, în fiecare an de studiu, cel puțin un text cu conținut identitar aparținând unui autor consacrat. Oferta ideatică a textelor va viza atât problematica identității (identitate și toleranță, valori identitare) și cultivarea sentimentului de apartenență la cultura și la valorile românești, cât și dezvoltarea gustului estetic, prin lectura unor opere a căror valoare este recunoscută de către exegeza literară.

V	Competența generală	Competențe specifice	Sugestii metodologice
	Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional	5.1. Asocierea unor experiențe proprii de viață și de lectură cu acelea provenind din alte culturi	<ul style="list-style-type: none"> <li>• realizarea unor proiecte cu teme precum <i>Locul natal, Comunitatea în care m-am format</i>, utilizându-se texte care pun problema identității;</li> <li>• lectura și interpretarea unor texte care prezintă mituri greco-latine, pentru a evidenția prototipul eroului;</li> <li>• lectura unor texte din literatura cultă și/sau texte din folclorul copiilor din diferite zone culturale, pentru a ilustra tema copilăriei, a călătoriei inițiatice, a cunoașterii etc.;</li> </ul>
		5.2. Identificarea unor valori culturale promovate în textele autorilor români din diferite perioade istorice	<ul style="list-style-type: none"> <li>• realizarea unor proiecte tematice precum <i>Imagini ale copilului, Imagini ale domnitorului, Imagini ale familiei, Eroii mei preferați, Prieteni imaginari</i>, valorificându-se/utilizându-se texte populare/culte, literare/nonliterare etc.;</li> <li>• vizionarea unor spectacole de teatru sau a unor filme, urmate de redactarea unor jurnale de impresii, de realizarea unor dezbateri etc.</li> </ul>
VI	Competența generală	Competențe specifice	Sugestii metodologice
	Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional	5.1. Investigarea unor obiceiuri și tradiții românești și ale unor comunități etnice de pe teritoriul României	<ul style="list-style-type: none"> <li>• abordarea unei teme precum <i>Limbă și identitate</i>, prin intermediul unor jocuri care să prezinte importanța limbii pentru dezvoltarea personală;</li> <li>• realizarea unor interviuri cu vorbitori de limbă română aparținând comunităților românești din Europa;</li> <li>• lectura unor ziare editate în limba română în comunități românești din Europa;</li> <li>• redactarea unor texte pentru ziare destinate comunităților românești din diaspora;</li> <li>• realizarea unor proiecte cu teme precum <i>Jocuri de cuvinte, Valoarea proverbelor sau Comentarea/discutarea unor proverbe cu aceeași tematică</i>, utilizându-se texte cu conținut identitar sau provenind din folclor;</li> <li>• abordarea unor teme precum <i>Jocuri de copii, Sărbătorile de iarnă</i>, prin evidențierea jocurilor specifice copiilor aparținând minorităților etnice de pe teritoriul României;</li> <li>• abordarea unor teme destinate evidențierii specificului sărbătorilor tradiționale la români și în comunitățile etnice de pe teritoriul României.</li> </ul>
		5.2. Analiza unor elemente comune identificate în cultura proprie și în cultura altor popoare	<ul style="list-style-type: none"> <li>• abordarea unor practici culturale precum povestea/povestirea, prin activități de lectură continuate cu vizionarea unor transpuneri ale poveștii în cinematografie, în teatru, în arta grafică etc.;</li> <li>• analiza comportamentului/mentalității unor personaje din povești folclorice, pentru a evidenția tipare comportamentale și valorile promovate de personaje înscrise în aceste tipare;</li> <li>• realizarea unor proiecte privind <i>realitatea școlii, realitatea unor instituții culturale</i> (precum <i>biblioteca, muzeul</i> etc.), a unor <i>instrumente culturale</i> (precum <i>dicționarul</i>), pentru a pune în evidență anumite variabile culturale.</li> </ul>

VII	Competența generală	Competențe specifice	Sugestii metodologice
	Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional	5.1. Compararea unor tradiții românești cu tradiții din alte culturi	<ul style="list-style-type: none"> <li>realizarea unor proiecte tematice de tipul Soarele în mitologia românească, care să vizeze practici culturale diverse: colindatul, ornamentica etc.;</li> <li>vizionarea de filme documentare care prezintă aspecte ale unor tradiții, din diferite zone culturale, pentru a se evidenția diferențele, în vederea cultivării respectului pentru valorile altora și a toleranței;</li> <li>realizarea unor prezentări referitoare la tradiții și obiceiuri din zona de origine (ilustrarea modului în care sărbătorile de iarnă se desfășoară în diferite zone ale lumii)</li> </ul>
		5.2. Compararea unor elemente privitoare la cultura proprie și la cultura altor popoare	<ul style="list-style-type: none"> <li>abordarea unor teme de tipul Valorile mele, valorile celorlalți, cu scopul investigării valorilor culturale ale spațiului/comunității;</li> <li>activități precum călătorii virtuale în muzeu: Muzeul Național de Artă, Muzeul Național al Țăranului Român din București etc., completate de activități de redactare (jurnal de impresii, descrieri ale costumelor naționale etc.);</li> <li>crearea unui blog sau a unui poster cu imagini ale păsărilor lui Constantin Brâncuși și ale păsărilor măiestre (din folclor și din ceramica populară);</li> <li>crearea unor bloguri de promovare a zonei de origine, prin evidențierea specificului local și a influențelor provenite din zonele geografice limitrofe, din punct de vedere lingvistic, literar, folcloric sau social;</li> <li>scrieri creative pe tema unor călătorii în alt spațiu cultural, în altă epocă a culturii române.</li> </ul>
VIII	Competența generală	Competențe specifice	Sugestii metodologice
	Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional	5.1. Exprimarea unui punct de vedere față de valori ale culturii naționale sau ale unei alte culturi, identificate în cărțile citite	<ul style="list-style-type: none"> <li>abordarea unei teme precum <i>Chipurile eroului</i>, pentru a evidenția modele comportamentale și valori culturale, precum speranța, dreptatea, demnitatea etc.;</li> <li>lectura unor basme sau a unor creații de tip fantasy, pentru a pune în evidență <b>scenariul inițiativ</b> și valoarea lui de arhetip cultural.</li> </ul>
		5.2. Argumentarea unui punct de vedere privitor la elemente specifice ale culturii naționale/ale culturii altor popoare	<ul style="list-style-type: none"> <li>dezbateri despre categorii de cărți literare și nonliterare, tipărite sau digitale, aparținând culturii majore și culturii de divertisment;</li> <li>interpretarea textelor studiate din perspectiva seturilor de valori reprezentate în opere;</li> <li>prezentări ale unor creații arhitectonice de patrimoniu (mănăstirile din Moldova, bisericile de lemn din Maramureș etc.);</li> <li>indiferent de tema/temele abordate – de la <i>Cărți fondatoare</i>, la <i>Prietenia</i>, <i>Libertăți</i>, <i>obligații</i>, <i>datorii</i> sau <i>Spirit civic</i>, <i>responsabilitate</i>, <i>etică</i> – se va porni de la texte ilustrative, ca pretexte pentru o dezbatere asupra modelelor.</li> </ul>

## Strategii didactice recomandate

- **Pentru activități centrate pe receptarea mesajului oral și producerea de mesaj oral (competența 1)**

**Activitățile de pre-ascultare** vor viza strategii ce pregătesc și facilitează receptarea textului (anticiparea temei, diminuarea dificultăților lingvistice, semantice, referențiale etc.).

**Activitățile de ascultare propriu-zisă** vor viza strategii de ascultare activă și de fixare a conținutului mesajului (completarea unor chestionare, a unor grile de observare, exerciții de identificare a emițătorului/receptorului/contextului comunicării etc.).

**Activitățile de post-ascultare** vor viza strategii de reflecție (identificarea intenției de comunicare, congruența verbal-paraverbal-nonverbal, jocuri de rol, exerciții de tip povestire, descriere etc.).

**Activitățile de pre-producere a mesajului oral** vor viza strategii de stabilire a conținutului mesajului și a intenției de comunicare în funcție de contextul comunicării (adaptarea mesajului la interlocutor, la situația de comunicare, selectarea comportamentului comunicativ potrivit, anticiparea efectului mesajului asupra interlocutorului etc.).

**Activitățile de producere propriu-zisă a mesajului oral** vor viza strategii de exprimare orală fluentă și corectă (exersarea pronunției, exersarea unor contexte de comunicare diverse, exprimarea intenției de comunicare prin mijloace verbale, paraverbale și nonverbale, exerciții de descriere, de povestire, de argumentare, adoptarea de comportamente comunicative diverse prin joc de rol etc.).

**Activitățile de post-producere a mesajului oral** vor viza strategii de reflecție (aprofundarea experienței de comunicare prin completarea unor grile de evaluare etc.).

- **Pentru activități centrate pe receptarea textului scris de diverse tipuri (competența 2):**

**Activitățile de pre-lectură** vor viza strategii ce pregătesc și facilitează receptarea textului (anticiparea temei, diminuarea dificultăților lingvistice, semantice, referențiale etc.).

**Activitățile de lectură** vor viza strategii de ritmare și orientare a lecturii (lectura cu voce tare/silențioasă, lectura orientată/neorientată, lectura pe roluri, exersarea fluentei în lectură) și strategii de fixare a conținutului textului (chestionar, exerciții cu itemi de tip adevărat/fals, exerciții cu alegere multiplă, exerciții de completare, rezumat, povestire, harta sensului, organizarea grafică a informației, memorare etc.).

**Activitățile de post-lectură** vor viza strategii de interpretare și de producere de text (discuții orientate asupra semnificațiilor textului, dezbateră, jurnalul de lectură, scrierea creativă etc.).

- **Pentru activități centrate pe redactarea textului scris de diverse tipuri (competența 3):**

**Activitățile de pre-redactare** vor viza strategii de recunoaștere a unor forme textuale, de documentare etc. (prezentarea unor grupaje de texte, discutarea unei teme, realizarea câmpului lexico-semantic, consultarea unor enciclopedii tipărite sau electronice etc.).

**Activitățile de redactare propriu-zisă** vor viza strategii de producere de text (exersarea diferitelor tipare textuale, rescriere, recitare și corectare; scrierea în colaborare etc.).

**Activitățile de post-redactare** vor viza strategii de reflecție (aprofundarea experienței de redactare prin completarea unor grile de (auto)evaluare etc.).

- **Pentru activități centrate pe utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise (competența 4):**

Activitățile vor viza identificarea, însușirea, exersarea și reflecția asupra unor fapte de limbă, prin diverse tipuri de exerciții (exerciții de repetiție – dictare, recitare; exerciții de recunoaștere, de exemplificare, de completare și înlocuire, de transformare, exerciții de redactare, exerciții cu caracter ludic etc.).

- **Pentru activități care urmăresc exprimarea identității lingvistice și culturale proprii (competența 5):**

Activitățile vor viza compararea unor texte diverse, jocuri, vizionare de film/spectacole, teatru, redactarea unor narațiuni personale, a unor jurnale de călătorie, realizarea unor bloguri de promovare a zonei de origine, dramatizarea, interviul etc.

Strategiile didactice enumerate au caracter orientativ. Se recomandă ca, în proiectarea scenariului didactic, profesorul să țină cont de necesitatea exersării integrate a celor cinci competențe în funcție de tema fiecărui an de studiu, precum și de specificul individual și colectiv al clasei.

**Evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor** va avea în vedere atât cunoștințele, cât și deprinderile și atitudinile. Astfel, pentru evaluarea unei competențe de tipul *Redactarea unui text scurt pe teme familiare, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate*, se va evalua 1. cunoașterea etapelor procesului de scriere (conținuturi); 2. aplicarea cunoștințelor în procesul de scriere (deprinderi) și 3. calitatea scrierii (preocuparea pentru o scriere de calitate – atitudini);

În evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor și a subcompetențelor de comunicare se recomandă îmbinarea unor metode de evaluare diverse, ce vor viza atât procesul, cât și produsul învățării (de exemplu: chestionarul, autoevaluarea, interevaluarea, portofoliul, proiectul, studiul de caz etc.).

În evaluare se va avea în vedere calitatea competențelor și a subcompetențelor specifice, după cum urmează:

- a) în cazul competenței de receptare și de producere a unor texte orale în diverse situații de comunicare, se va avea în vedere calitatea ascultării active și coerența mesajelor produse;
- b) în receptarea textelor de diverse tipuri, se va avea în vedere acuratețea comprehensiunii și substanțialitatea interpretării, urmărindu-se progresia competenței de lectură prin racordare la cadrele internaționale de referință;
- c) în redactarea unor texte de diverse tipuri, se va avea în vedere conținutul textului, adecvarea la tiparul textual abordat și corectitudinea lingvistică;
- d) în cazul evaluării competenței de folosire corectă, adecvată și eficientă a limbii în comunicarea orală și scrisă se va avea în vedere raportarea la situația de comunicare și cunoașterea normei; în cazul competenței care se referă la exprimarea identității lingvistice și culturale proprii, se urmărește interesul pentru problema identitară, abilitatea de a interoga și de a formula idei privind valorile culturale românești și europene.
- e) competența generală 5, *Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional*, vizează atât cultivarea dimensiunii identitare, cât și formarea de abilități de mediere și de înțelegere interculturală.

---

<sup>i</sup> [http://www.ise.ro/wp-content/uploads/2015/12/Profilul-de-formare-al-absolventului\\_final.pdf](http://www.ise.ro/wp-content/uploads/2015/12/Profilul-de-formare-al-absolventului_final.pdf)

<sup>ii</sup> <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=URISERV:c11090>

<sup>iii</sup> <http://ro.literaryframework.eu/Matrix/show/lower/level4/didactics.html>

<sup>iv</sup> [http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Portfolio\\_EN.asp](http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Portfolio_EN.asp).

<sup>v</sup> [http://www.ise.ro/wp-content/uploads/2015/12/Profilul-de-formare-al-absolventului\\_final.pdf](http://www.ise.ro/wp-content/uploads/2015/12/Profilul-de-formare-al-absolventului_final.pdf)

<sup>vi</sup> *ibidem*

<sup>vii</sup> *ibidem*

## Grup de lucru

RUSU MINA MARIA	MEN, coordonator
SÂMIHĂIAN FLORENTINA	Universitatea București, consultant științific ISE
PAMFIL ALINA	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj, consultant științific ISE
ZAFIU RODICA	Universitatea București
GEORGESCU IRINA	CNEE, București
CIOBANU ȘTEFANIA	CNEE, București
PREDA LUMINIȚA	Școala Gimnazială Nr. 79, București
CHELARU SILVIA OFELIA	ISJ Vrancea
IONIȚĂ ISABELLA ELENA	ISJ Vâlcea
IACOB IOLANDA	CN „Decebal” din Deva, jud. Hunedoara
MOCANU ALEXANDRA	ISJ Teleorman
MARIAN IONESCU MARIA-CRISTINA	ISJ Prahova
IANCU ILEANA	Liceul Teoretic „Nicolae Iorga” din București
NOREL MARIANA	Universitatea „Transilvania” din Brașov
MAXIM ANDREIA	ISJ Arad
NEDEA RAMONA	CN „Tudor Vianu” din București
TĂMĂIAN IOANA	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj
CRÂNGANU NICOLETA	Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați
SZEKELY EVA MONICA	Universitatea „Petru Maior” din Tg. Mureș
PLEȘA CARMEN	CN „Tudor Vianu” din București
CHIRCU MARIA CLAUDIA	Școala Gimnazială „Horea” din Cluj-Napoca
COMAN ANA	CN „Gh. Murgoci din Brăila
STOENESCU AMALIA	Școala Gimnazială Nr. 301 din București
GANEVA VALI	Școala Gimnazială „Florian Porcius” din comuna Rodna, jud. Bistrița-Năsăud
IOSIF ADINA CRISTINA	Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri” din Baia-Mare
PAVEL VASILICA	Școala Gimnazială „Elena Doamna” din Tulcea
PAVELESCU MARILENA	Școala Gimnazială „Mihai Viteazul” din Târgoviște, jud. Dâmbovița